

Chinese Elites' Perceptions of US Policy and Intentions towards Beijing

Gholamali Chegnizadeh

Associate Professor, International Relations, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Saeed Shokoohi

Assistant Professor, International Relations, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Introduction

The way decision-makers perceive events is just as important, and potentially even more important, than the events themselves. Regardless of the actual situation and reality, decision-makers act based on their perception of what is happening. This underscores the crucial role that cognitive and mental factors play in shaping the behavior of actors. When analyzing international political issues, it is necessary to distinguish between the operational milieu and psychological milieu. This is especially important when major or acute issues of the international system are at play, and emotions, nationalism, or ideology come into play. Currently, during Joe Biden's presidency, the relationship between China and the US is experiencing one of its worst periods, and rhetorical tensions between the two

* Corresponding Author: shokoohi@atu.ac.ir

How to Cite: Chegnizadeh, Gh., Shokoohi, S. (2023), "Chinese Elites' Perceptions of US Policy and Intentions towards Beijing", *Political Strategic Studies*, 12(45), 241-284. doi: 10.22054/QPSS.2022.70144.3111.

countries have escalated. In this context, the possibility of non-emotional dialogues and understanding significantly has decreased. Instead, both sides are arranging their policies and reactions based on their perceptions of each other's intentions. Therefore, it is crucial to address the issue of perceptions and misperceptions between these two rival countries.

Research Questions

This article aimed to analyze how Chinese elites perceive the intentions and policies of American officials towards Beijing. Understanding the perceptions of Chinese elites can shed light on their behavior and reactions to events in the international system for outside observers. For the purposes of this research, Chinese elites refer to influential groups in policymaking and public opinion, including policymakers, university professors, researchers, journalists, and businessmen. Specifically, this study explored Chinese elites' perceptions of US intentions, Washington's policies towards Taiwan and India, the rivalry between the two countries, and Beijing's future role in the international order.

Literature Review

Despite the critical importance of understanding China's perceptions and misperceptions of US policies and goals, there has been limited research conducted on the topic. Boullenois et al. (2018) published a report for the European Council on Foreign Relations, which studied the three distinct perceptions of Trump held by Chinese elites. Kennedy (2007) explored the US policies towards Taiwan and the perceptions of those policies among Chinese elites, while Sinkkonen and Elovainio (2020) surveyed the views of Chinese students and the

educated class on the threats posed by America and Japan. Their findings indicated that students who consumed Chinese media for extended periods were more likely to be sympathetic to the media's narrative of the enmity of Japan and America. In 2015, the Carnegie Institute published an analytical report titled "Perception and Misperception in American and Chinese Views of the Other" (Johnston & Shen, 2015), which analyzed Chinese people's attitudes towards Americans and themselves, China's role in international leadership, and the role of American parties in Chinese politics. Similar to the previous studies, the present research aimed to examine Chinese elites' perceptions of the US policies and intentions and their impact on Beijing's foreign policy. However, this study innovatively relied on authentic surveys and Chinese sources to extract and analyze the Chinese elites' views about the US.

Methodology

This research employed the method of directed qualitative content analysis to extract and analyze Chinese elites' perceptions of US policies and intentions towards Beijing. Directed qualitative content analysis is a deductive approach that begins by determining the variables and key concepts of the research based on a theoretical framework and existing literature. Then, the researcher collects, codes, and analyzes data related to these variables and concepts. In this study, the data related to the variables specified in the conceptual framework was collected from the Chinese elites' views and interviews, as well as the review of the existing literature in the field. The collected data was then coded, decoded, and analyzed within the

conceptual framework. Finally, the study went on to examine the effects of those perceptions on China–US relations. The variables were also categorized based on the items specified in the conceptual framework.

Results

The research findings indicate that Chinese elites perceive the US as follows: 1) China’s main enemy, 2) China’s identity enemy, 3) China’s main rival in international leadership, 4) China’s main economic and technological competitor, and 5) the challenger to China’s regional power. According to the results, younger elites are less pessimistic than their older counterparts, while businessmen hold a more pessimistic outlook than political or academic elites.

Discussion

A crucial element in China–US relations is the perception that the window of strategic opportunity is closing. According to the analysis, Chinese decision-makers view the favorable foreign environment as a strategic opportunity for China’s growth. The US was preoccupied with issues in other regions and did not actively seek to curb China, which created a strategic opportunity for China. However, many Chinese strategists now believe that this strategic opportunity is diminishing, and China will face increased pressure going forward. This shift in the strategic environment is likely to alter Beijing’s calculations and approach. These factors have contributed to China’s more assertive and confrontational foreign policy towards the US in

recent years, while attempting to manage the confrontation and prevent it from spiraling out of control.

Conclusion

The rigorous economic policies imposed by the US on China have led many Chinese experts to perceive that America is in decline while China is on the rise, and this trend cannot be halted in the long term. Additionally, China's skepticism towards international norms and institutions dominated by the West, particularly the US, has grown. When these norms and institutions impinge on China's critical interests, Beijing's distrust and confrontational stance intensify.

By observing the US policies, China concludes that the US easily uses international norms and institutions to advance its own interests and resorts to double standards. Deep pessimism towards international norms lies in the realistic view among many Chinese strategists that the international system is ultimately an anarchic system in which the most powerful actors determine the rules. What is important is the relative power of the country and its material capacities.

Finally, some US policies have made Chinese elites worry that America may create more problems for China. For example, withdrawing from international agreements and institutions concerning climatic changes, free trade, and arms control has concerned China. Moreover, according to the Chinese, America ignores the trade problems of other countries and blames others for its own problems. Therefore, China considers America a troublesome country. This situation will not only reduce the economic

interdependence between the two countries in the long term, but also intensify the possibility of conflict between the two.

Keywords: China, The US, Perception, Misperception, Elites

----- فصلنامه علمی پژوهش‌های راهبردی سیاست -----

دوره ۱۲، شماره ۴۵، تابستان ۱۴۰۲، ۲۴۱-۲۸۴

qpss.atu.ac.ir

DOI: 10.22054/QPSS.2022.70144.3111

تحلیل برداشت‌های چینی از نیات و سیاست‌های امریکا

دانشیار روابط بین‌الملل دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

غلامعلی چگنی‌زاده ^{ID}

استادیار روابط بین‌الملل دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

سعید شکوهی * ^{ID}

چکیده

فهم و برداشت تصمیم‌گیران از رویدادها به اندازه و چه‌بسا بیشتر از خود آن رویدادها اهمیت دارد. فارغ از واقعیت ماجرا نخبگان در نتیجه برداشت‌های خود رفتار می‌کنند. از همین رو نقش عوامل شناختی و ذهنی در رفتار بازیگران بسیار حائز اهمیت است. در این پژوهش به این مسأله پرداخته شده است که نخبگان چینی چه برداشت و فهمی از سیاست‌ها و نیات امریکا نسبت به کشورشان دارند. در مرحله بعد، تأثیر این برداشت بر روابط دوجانبه بررسی می‌شود. برای واکاوی این موضوع از چارچوب مفهومی مربوط به نقش برداشت‌ها در سیاست بین‌الملل بهره گرفته شده است. روش تحلیل محتوای کیفی جهت‌دار نیز برای واکاوی و رمزگشایی دیدگاه نخبگان چینی بکار بسته شده است. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که نخبگان چینی، امریکا را دشمن اصلی خود، دشمن هویتی خود، رقیب اصلی خود در حوزه‌های فناوری و اقتصادی و چالشگر قدرت و نفوذ چین در منطقه می‌پندارند. از نظر آنان، هدف اصلی امریکا جلوگیری از قدرت‌یابی و روند روبه‌رشد چین است. این برداشت‌ها سبب شده است سیاست چین نسبت به امریکا در سال‌های اخیر قاطعانه‌تر، تهاجمی‌تر و انتقادی‌تر شود.

واژگان کلیدی: چین، امریکا، برداشت‌های ذهنی، محیط عملیاتی، محیط روانی.

این پژوهش در قالب فعالیت‌های علمی هسته پژوهشی مطالعه برداشت‌های قدرت‌های بزرگ از چین انجام گرفته است.

* نویسنده مسئول: shokoohi@atu.ac.ir

مقدمه

در تحلیل پدیده‌ها و مسائل بین‌المللی، ضروری می‌نماید که دو محیط عملیاتی^۱ و روانی^۲ از همدیگر تفکیک شوند. محیط عملیاتی همان بافتاری است که پدیده‌ها در آن رخ می‌دهند؛ اما محیط روانی محیطی است که پدیده‌های عینی در چارچوب این محیط معنا و قوام می‌یابند و تفسیر می‌شوند. تصمیم‌گیران و سیاست‌گذاران نه بر اساس پدیده‌های عینی که بر اساس فهم و تفسیر خود از آن پدیده، دست به کنش می‌زنند. از این رو ضروری می‌نماید که محیط روانی پدیده‌ها بدقت مورد کنکاش قرار بگیرد. این موضوع زمانی اهمیت بیشتری بخود می‌گیرد که مسائل کلان یا حاد نظام بین‌الملل در جریان باشند و مولفه‌های احساسی یا عاطفی، ناسیونالیستی و یا ایدئولوژیک نیز دخیل باشند. با ورود این متغیرها، تحلیل و تبیین دقیق پدیده‌ها و همچنین اتخاذ رهیافت مناسب در برابر آنها بسیار دشوار می‌نماید. اوج این هم‌آیی متغیرهای عینی و ذهنی در سطح کلان نظام بین‌الملل را می‌توان در دوره‌هایی از جنگ سرد به نظاره نشست که طرفین بدلیل مداخله متغیرهای ایدئولوژیک یا عاطفی قادر به فهم و معنادهی به کنش‌های به‌ظاهر معنادار طرف مقابل نبودند و زنجیره‌ای از سیاست‌های کنشی و واکنشی ناخواسته را در پی داشت.

رابرت جرویس (۲۰۱۷) در کتاب «دولت مردان چگونه می‌اندیشند؟» نمونه‌های بسیار زیادی از اینگونه موارد را برشمرده است. اهمیت موضوع زمانی دوچندان می‌شود که قدرت‌های بزرگ نظام بین‌الملل در آن دخیل باشند و نظام سیاسی هر دو یا یکی از آنها بیشتر فردمحور باشد تا نهادمحور. بدین ترتیب سیر رویدادها و برداشتها یا سوء محاسبات^۳ طرفین یا یکی از آنها می‌تواند منجر به فروپاشی نظام بین‌الملل یا وقوع یک جنگ تمام‌عیار ناخواسته شود. چرا که در این شرایط، عنان سیاست از دست سیاستگذاران خارج می‌شود و بر بستر معناها و تفسیرهای ذهنی پیش می‌رود و احتمال خطا و سوء برداشتها^۴ بسیار زیاد است.

شرایطی که زمانی بر روابط شوروی و امریکا سایه افکنده و به سیاست‌های آنها خط می‌داد اینک می‌رود که بر روابط و خط سیر کنش‌های فیما بین چین و امریکا تأثیر شگرف

-
1. Operational Milieu
 2. Psychological Milieu
 3. Miscalculation
 4. Misperception

بگذارد. طرفین نه بر اساس آنچه واقعیت دارد بلکه بر اساس برداشت‌های^۱ ذهنی و تفسیر خود از آن رویداد، ایستار خود را مشخص می‌کنند و دست به اتخاذ خط‌مشی می‌زنند. بعد از روی کار آمدن جو بایدن، روابط چین و امریکا در یکی از بدترین دوران خود سیر می‌کند و تنش‌های لفظی طرفین علیه همدیگر شدت گرفته است. در این شرایط، امکان گفتگوهای غیراحساسی و مفاهمه خیلی کم شده و دو کشور بر اساس «نیت‌خوانی» سیاست‌ها و واکنش‌های خود را تنظیم می‌کنند. از این‌رو بسیار حائز اهمیت است که به موضوع برداشت‌ها و احتمالاً سوء برداشت‌های طرفین از یکدیگر پرداخته شود. این پژوهش‌ها بشدت می‌توانند به فهم رویدادهای مهم نظام بین‌الملل کمک کنند. در این راستا این پژوهش در پی آن است که برداشت‌های نخبگان چینی نسبت به نیت و سیاست‌های دولتمردان امریکایی نسبت به پکن را مورد واکاوی قرار بدهد. فهم برداشت‌های نخبگان چینی می‌تواند رفتارها و واکنش‌های آنها نسبت به رویدادهای پیرامونی و نظام بین‌الملل را برای ناظران بیرونی قابل فهم نماید. منظور از نخبگان چینی، گروه‌های تأثیرگذار در سیاست‌گذاری و افکار عمومی اعم از سیاستگذاران، استادان دانشگاه، پژوهشگران، روزنامه‌نگاران و تجار است. در این پژوهش با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی جهت‌دار، برداشت‌های نخبگان چینی نسبت به نیت امریکا، سیاست‌های واشینگتن نسبت به تایوان، هند، رقابت دو کشور و نقش آتی پکن در نظم بین‌الملل مورد کنکاش قرار خواهد گرفت.

چارچوب مفهومی

برای درک اهمیت برداشت‌ها و سوء برداشت‌ها در تصمیم‌سازی‌ها می‌توان آن را شبیه به این پدیده دانست که بازیگران مختلف به یک پدیده ثابت از جوانب گوناگون نگاه می‌کنند اما برداشت‌ها و تصورات آنها از این پدیده ثابت، متفاوت و متغیر است. بازیگران بر اساس فیلترهای ذهنی، نظام باور و عقیدتی، ارزش‌های ایدئولوژیکی و ... آن پدیده را تفسیر نموده و دیدگاه‌های متفاوتی به دست می‌دهند. در این زمینه می‌توان به برداشت‌های متفاوت رهبران جهان از خطر ظهور هیتلر اشاره کرد. در آن مقطع اجماعی برای مقابله با خطر روزافزون نازیسم و هیتلر شکل نگرفت تا اینکه با کشورگشایی‌های روزافزون او،

همگان به مخاطرات آن پی بردند. در دوران کنونی، برداشت‌های مختلف بازیگران منطقه‌ای و بین‌المللی نسبت به ظهور چین بعنوان یک قدرت چالشگر هژمون سبب شده است سیاست‌های مختلفی در قبال پکن اتخاذ نمایند. البته این مساله ممکن است ناشی از تعارض منافع بازیگران نیز باشد. از این رو برخی کشورها سیاست همراهی و همکاری با چین را در پیش گرفته‌اند و برخی دیگر گام در راه مقابله با آن نهاده‌اند.

آرتور استاین بر این باور است که سوء برداشت‌ها همیشه بعنوان یک متغیر مستقل، مشخص‌کننده رفتار و خط‌مشی بازیگران نیست و صرفاً در شرایط خاصی می‌تواند تاثیرگذاری خود را پررنگ نماید. از نظر استاین، سوء برداشت زمانی حائز اهمیت می‌گردد که بازیگری خط‌مشی خاصی در سیاست خارجی خود اتخاذ می‌کند، با این فرض که آن خط‌مشی بر رفتار دیگر بازیگران تاثیرگذار خواهد بود. از دید وی اهمیت این عامل زمانی بیشتر و پررنگ‌تر می‌گردد که کشورها دارای ارتباط تنگاتنگ با هم بوده یا دارای وابستگی متقابل باشند. استاین مدعی است که سوء برداشت زمانی بر انتخاب یک بازیگر تاثیرگذار خواهد بود که تصمیم‌های آن مشروط به کنش‌های دیگران باشد یا متأثر از آن کنش‌ها باشند (Stein, 1982: 506).

رالف وایت نیز بر آن است که سوء برداشت دارای سه بعد مهم می‌باشد: ۱- سیاه‌نمایی^۱ رقیب (اغراق در شرارت دشمن)، ۲- توجیه و عقلایی جلوه دادن رفتار جنگ‌طلبانه خود و ۳- ناچیز شمردن قدرت نسبی دشمن. به باور وی وقتی این سه عامل با دو انگیزه اصلی جنگ یعنی ترس و غرور همراه می‌شود می‌تواند فاجعه‌بار باشد (White, 2004: 399) به باور وی سیاه‌نمایی عنصر بسیار کلیدی در راه منازعه هست چرا که تنفر یا ترس، ملتی را برای پشتیبانی و حمایت از جنگ و تقابل آماده می‌سازد (White, 2004: 408). به باور اندیشمندان این حوزه، سوء برداشت همیشه منجر به منازعه و جنگ نمی‌شود و برای این منظور، شرایط خاصی لازم است. جک لوی معتقد است چند دسته برداشت‌ها و سوء برداشت‌ها وجود دارند که در شکل‌گیری جنگ بسیار موثر هستند. وی چند نمونه از این موارد را چنین نام می‌برد: ۱- برداشت‌ها و سوء برداشت‌ها از توانمندی‌های دشمن شامل الف- اعتماد به نفس نظامی بیش از حد: به معنای اغراق بیش از حد در برآورد

1. Demonizing

توانمندی‌های خود، در نتیجه دست کم گرفتن توانمندی‌های دشمن؛ ب- عدم اعتماد به نفس نظامی: که ناشی از اغراق در برآورد توانمندی‌های دشمن یا دست کم گرفتن توانمندی خود هست؛ ۲- برداشت‌ها و سوء برداشت‌ها از نیت دشمن شامل الف- اغراق در میزان خصومت دشمن و ب- دست کم شمردن میزان خصومت دشمن و ۳- برداشت‌ها و سوء برداشت‌ها از کنش کشورهای ثالث (Levy, 1983: 79-81). در این پژوهش تمرکز بر مواردی است که از دید نخبگان چینی، نخبگان آمریکا در آن حوزه‌ها سعی در سیاه‌نمایی اهداف و نیت چین دارند و یا نیت و اهداف خود را بر اساس آنها توجیه می‌کنند. همچنین با توجه به پرسش پژوهش، صرفاً به برداشت‌های ذهنی چینی‌ها از سیاست‌ها و نیت آمریکا پرداخته می‌شود و تطابق و تمایز آنها با محیط عملیاتی در دستور کار این پژوهش نیست. از این‌رو برخی حوزه‌های موضوعی مرتبط با این موارد برای مطالعه انتخاب شده‌اند که بعد از بررسی پیشینه پژوهشی، مورد کنکاش قرار خواهند گرفت.

روش پژوهش

در این پژوهش با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی جهت‌دار^۱ تلاش می‌شود برداشت‌های نخبگان چینی از سیاست‌ها و نیت آمریکا نسبت به پکن، استخراج و مورد کاوش قرار بگیرد. برخلاف دیگر روش‌های تحلیل محتوا، روش تحلیل محتوای کیفی جهت‌دار یک روش قیاسی است. در این روش ابتدا متغیرها و مفاهیم کلیدی پژوهش بر اساس یک چارچوب نظری و ادبیات موجود مشخص می‌شود. سپس پژوهشگر بر اساس این متغیرها و مفاهیم، داده‌های مرتبط را جمع‌آوری نموده، کدگذاری و تحلیل می‌کند. در این پژوهش، داده‌های مرتبط با متغیرهای مشخص شده در قالب چارچوب مفهومی از طریق رجوع مستقیم و غیرمستقیم به دیدگاه‌ها و مصاحبه‌های نخبگان چینی و همچنین با بررسی ادبیات موجود در این زمینه جمع‌آوری شده است. سپس داده‌های جمع‌آوری شده در قالب چارچوب مفهومی پژوهش، کدگذاری و کدگشایی و تحلیل و در نهایت، آثار آن بر روابط دو کشور بررسی شده است. مقوله‌بندی مولفه‌ها نیز بر اساس موارد مشخص شده در چارچوب مفهومی انجام شده است.

1. Directed Qualitative Content Analysis

پیشینه پژوهشی

در زمینه اهمیت برداشت‌ها و سوء برداشت‌ها در روابط بین‌الملل پژوهش‌های گسترده‌ای انجام نشده و روانشناسی سیاست بین‌الملل^۱ هم سطح با دیگر جوانب مطالعات بین‌المللی پیش نرفته و ادبیات موجود در این حوزه قدری نحیف است. به تعبیری می‌توان ادعا کرد که این حوزه یک حوزه مطالعاتی است که در سال‌های اخیر با اقبال مواجه شده و روز به روز اهمیت وافر پیدا می‌کند و در سال‌های آتی احتمالاً شاهد انتشار آثار بیشتری در این حوزه خواهیم بود. با این وجود، آثار مهم و مطرح در این زمینه را می‌توان به دو دسته تقسیم نمود.

الف- پژوهش‌های نظری

آثار زیادی در حوزه نظری روانشناسی سیاست بین‌الملل وجود ندارد اما چند اثر مهم و قابل توجه در زمینه مدل نظری اهمیت برداشت‌ها و سوء برداشت‌ها در روابط بین‌الملل وجود دارد که در ادامه به آنها اشاره می‌شود:

کتاب «برداشت و سوء برداشت در سیاست بین‌الملل» نوشته رابرت جرویس را می‌توان مهم‌ترین کتاب نظری در این زمینه خواند. جرویس بعنوان یکی از پیشروان نظریه‌پردازی در این حوزه به اهمیت، آثار، انواع و پیامدهای سوء برداشت در روابط بین‌الملل پرداخته و با ارائه شواهد عینی و تجربی، سعی در تبیین ادعاهای خود دارد. وی در این کتاب، عوامل موثر در شکل‌گیری این سوء برداشت‌ها، سوء برداشت‌های رایج در سیاست بین‌الملل و راه‌های کاستن از پیامدهای آنها را مورد بررسی قرار می‌دهد (Jervis, 1976). مقاله «فرضیه‌هایی درباره سوء برداشت‌ها» اثر دیگری از رابرت جرویس است و به اهمیت موضوع، شکل‌گیری و نحوه اثرگذاری آن بر روابط میان بازیگران نظام بین‌الملل می‌پردازد (Jervis, 1968). جرویس در آخرین اثر مهم خود در حوزه روانشناسی سیاست بین‌الملل با عنوان «دولت مردان چگونه می‌اندیشند» با کنار هم نهادن مقاله‌های مهم نظری و پژوهش‌های عینی تلاش نموده پیوندی میان نظر و عمل پدید آورد. وی نمونه‌ها و مثال‌های بسیار زیادی از تنش‌های دوران جنگ سرد را مطرح کرده و نشان می‌دهد

چگونه سیاست‌های بین‌المللی متأثر از باورها، برداشت‌ها و سوء برداشت‌های دولتمردان است (Jervis, 2017).

جک لوی (Levy, 1983) ضمن برشمردن انواع سوء برداشت‌های رایج در نظام بین‌الملل به آثار آنها و ارتباط آنها با وقوع جنگ می‌پردازد و مواردی که سبب شکل‌گیری جنگ می‌شود را برمی‌شمرد. وی سپس به ایرادها و مشکل‌های روش‌شناختی مرتبط با این حوزه پرداخته و آسیب‌های موجود در ادبیات آن را برمی‌شمارد. آرتور استاین (Stein, 1982) نیز معتقد است که سوء برداشت همیشه به جنگ و تقابل ختم نمی‌شود بلکه گاهی اوقات سبب شکل‌گیری همکاری یا دوری جستن از منازعه می‌شوند. وی در این پژوهش خود، شرایطی که سوء برداشت‌ها به جنگ، بازدارندگی یا عدم اقدام خصومت‌آمیز منجر می‌شوند را برمی‌شمارد و شرایط روی‌دادن چنین حالاتی را توضیح می‌دهد.

رالف وایت (White, 2004) انواع سوء برداشت‌های رایج در روابط بین‌الملل را شرح داده و سپس نمونه‌های تاریخی در این ارتباط را مورد مطالعه قرار داده است. از این نمونه‌های تاریخی می‌توان به مواردی چون حمله آلمان قیصری به فرانسه در جریان جنگ جهانی اول، حمله هیتلر به روسیه، حمله ژاپن به ناوگان دریایی آمریکا در پرل‌هاربر، ناکامی آمریکا در جنگ ویتنام، مساله اعراب و اسرائیل، بحران موشکی کوبا و حمله آمریکا به عراق اشاره نمود.

ب- پژوهش‌های عملیاتی

با وجود اهمیت زیاد موضوع در ارتباط با برداشت‌ها و سوء برداشت‌های چین از سیاست‌ها و اهداف آمریکا، پژوهش‌های زیادی انجام نگرفته است. در گزارشی که شورای روابط خارجی اروپا در ژوئن ۲۰۱۸ با عنوان «فرصت ترامپ: برداشت‌های چینی از دولت آمریکا» منتشر نموده، به ویژگی‌های خاص ترامپ و سه دیدگاه متمایزی که نسبت به او در چین وجود داشت اشاره شده و فرصت‌های بوجود آمده برای چین بررسی می‌شود (Boullenois & et al., 2018). اندرو کندی در مقاله‌ای با عنوان «برداشت چینی‌ها از نیات آمریکا نسبت به تایوان: چگونه با هژمون می‌توان دشمنی کرد؟» به سیاست‌های آمریکا

نسبت به تایوان و برداشت‌های نخبگان چینی به این مسأله می‌پردازد (Kennedy, 2007: 268).

سینکونن و الوواینیو در مقاله «برداشت‌های چینی از تهدیدات ایالات متحده و ژاپن» به بررسی دیدگاه‌های قشر تحصیل کرده و دانشجوی چینی در فاصله سال‌های ۲۰۱۱ و ۲۰۱۲ نسبت به تهدیدات آمریکا و ژاپن پرداخته و یافته‌های نظرسنجی نشان می‌دهند دانشجویانی که زمان زیادی رسانه‌های چینی را تماشا می‌کردند بسیار با روایت آن رسانه‌ها از دشمنی ژاپن و آمریکا همدل بودند (Sinkkonen & Elovainio, 2020).

موسسه کارنگی نیز در سال ۲۰۱۵ گزارشی تحلیلی با عنوان «برداشت و سوء برداشت در نگرش آمریکا و چین به یکدیگر» منتشر نموده و در آن به مواردی همچون نگرش چینی‌ها به آمریکایی‌ها و خودشان، دیدگاه مردم چین نسبت به نقش آفرینی چین در رهبری نظام بین‌الملل و نقش احزاب آمریکایی در سیاست چینی پرداخته شده است (Johnston & Shen, 2015). وجه تمایز این پژوهش با پژوهش‌های موجود آن است که این پژوهش به بررسی برداشت‌های نخبگان چینی نسبت به نیت و سیاست‌های آمریکا و اثر آن بر سیاست خارجی پکن می‌پردازد. رجوع به نظرسنجی‌های معتبر و استخراج دیدگاه‌های نخبگان چینی از منابع چینی، کنکاش درباره دیدگاه‌های موجود در چین نسبت به آمریکا و تحلیل محتوای دیدگاه‌های نخبگان چینی از نوآوری‌های این پژوهش محسوب می‌شوند.

برداشت چین از دنیای خارجی

تصمیم‌های مهم سیاست خارجی در چین توسط حزب کمونیست این کشور اتخاذ می‌شوند. بنابراین روندهای جدید سیاست خارجی چین را می‌توان در نشست‌های مهم حزب کمونیست شناسایی کرد. برای مثال شی جین‌پینگ در نوزدهمین کنگره ملی حزب در سال ۲۰۱۷ درباره «الگوی جدید روابط بین‌الملل» و «ساختن اجتماعی با آینده مشترک برای بشریت»^۱ و «دیپلماسی کشور بزرگ با ویژگی‌های چینی»^۲ حرف زد (People's Daily, 2017).

1. A Shared Future Community of Mankind
2. Major Country Diplomacy with Chinese Characteristics

دو ویژگی در ایستارهای جدید سیاست خارجی چین وجود دارد: اول، رفتار چین در مقایسه با گذشته قاطعانه‌تر و تهاجمی‌تر شده است زیرا عامل محدودکننده در نظام بین‌الملل برای کشوری که به یکی از قدرت‌های بزرگ جهان تبدیل شده است کم‌رنگ می‌شود. دوم، تمرکز قدرت در چین بسیار زیاد است و بنابراین بررسی باورها و تفکرات و همچنین شخصیت بازیگران مهم سیاسی چین مانند شی جین‌پینگ از اهمیت اساسی برخوردار است (Economy, 2019). اما همچنان این حزب است که نگاهش و برداشت‌هایش از دنیای بیرونی حائز اهمیت فراوانی است.

مهم‌ترین مسئله در زمینه برداشت چین از دنیای خارج، تصور حزب کمونیست این کشور از دستاوردهای چین و آینده آن است. وانگ یی، وزیر خارجه چین، از شی جین‌پینگ نقل قول می‌کند که «جهان در حال تجربه یک تغییر بزرگ است که هر صد سال یک‌بار رخ می‌دهد. چین برای کامل کردن فرآیند احیای ملی باید علاوه بر ایجاد شرایط خارجی مناسب برای خودش، به حفاظت از صلح جهانی و اشاعه پیشرفت انسان‌ها نیز کمک کند» (Yi, 2019). البته نگرش پکن به همکاری با واشینگتن نسبت به گذشته منفی‌تر شده است و تحولاتی نیز در محیط بین‌الملل پیرامونی چین رخ داده‌اند. این وضعیت، عدم قطعیت را به عنصری پررنگ در برداشت چین از دنیای خارجی تبدیل کرده است. رویکرد این کشور در قبال چین عدم قطعیتی، «دیپلماسی کشور بزرگ» است.

نکته مهمی که در نشست‌های رسانه‌ای در این زمینه دیده می‌شود، پرهیز چین از اعلام بلندپروازی‌هایش در حضور خبرنگاران و رسانه‌های خارجی است. عبارت «دیپلماسی کشور بزرگ» بطور مکرر در اجلاس حزب مورد استفاده قرار می‌گیرد اما این عبارت در حضور خارجی‌ها کمتر مطرح می‌شود. برخی صاحب‌نظران این رویکرد را «صبر راهبردی»^۱ برای پرهیز از تشدید تنش با ایالات متحده تلقی می‌کنند. اما اهداف «دیپلماسی کشور بزرگ» در ابتکار کمربند و جاده انعکاس پیدا کرده‌اند و نسبتاً بی‌سروصدا ادامه پیدا می‌کنند. البته چین تأکید می‌کند که ابتکار کمربند و جاده اهداف ژئوپلیتیکی ندارد و صرفاً فرصتی برای توسعه مشترک پدید می‌آورد. اما کشورهای غربی این طرح را بخشی از «دیپلماسی دسته‌چک»^۲ چین تلقی می‌کنند (Zhao, 2019).

-
1. Strategic Patience
 2. Checkbook Diplomacy

از طرف دیگر، سخنان و رفتار شی جین پینگ نشان می‌دهد که او دشمنی عمیقی با تمدن غرب با محوریت ایالات متحده دارد و به فرهنگ چینی افتخار می‌کند. شی از «خوداتکایی^۱» حرف می‌زند و از «قلدری^۲» ایالات متحده شکایت می‌کند. در واقع برداشت چین این است این کشور تا زمانی که قدرتمندتر از ایالات متحده نباشد، نمی‌تواند کاملاً امن باشد (Nikkei Business, 2019; Jinping, 2018). بنابراین بنظر می‌رسد که تنش بین چین و ایالات متحده ساختاری بوده و ریشه‌ای عمیق دارد.

برداشت چینی‌ها از تهدید ایالات متحده

برداشت توده از تهدید، تأثیر مستقیمی بر سیاست خارجی کشورها می‌گذارد. اگر توده برداشت کند که سطح تهدید امنیتی بسیار زیاد است، عموم مردم از سیاست‌های سختگیرانه در برابر دشمن فرضی دفاع خواهند کرد. تهدید خارجی، انسجام درونی را تقویت و واکنش خشونت‌آمیز به بازیگران خارجی را توجیه می‌کند. بنابراین برداشت چینی‌ها از تهدیدهای ایالات متحده، نقشی مؤثر در سیاست خارجی پکن ایفا می‌کند. برداشت چینی‌ها از تهدیدهای ایالات متحده را می‌توان در سه زمینه بررسی کرد:

الف- عوامل مادی

عوامل مادی، مبنای اصلی برداشت توده از تهدید را تشکیل می‌دهند. در تحلیل برداشت چینی‌ها از تهدید ایالات متحده، بررسی مولفه‌های قدرت نظامی در محیط پیرامونی چین از اهمیت اساسی برخوردار است. ایالات متحده بزرگ‌ترین قدرت نظامی جهان محسوب می‌شود و چین با وجود پیشرفت‌هایی که در سال‌های گذشته داشته است، هنوز از این نظر با آمریکا فاصله دارد. حضور نظامی ایالات متحده در آسیا (ژاپن، کره جنوبی و فیلیپین) محل نگرانی چینی‌ها است. در یکی از نظرسنجی‌هایی که در سال ۲۰۱۹ در پکن انجام گرفت، مشخص شد که اکثریت قاطع چینی‌ها ایالات متحده را از نظر نیت و ظرفیت، بزرگ‌ترین تهدید علیه چین تلقی می‌کنند. یک نظرسنجی جدیدتر درباره برداشت امنیتی از روابط چین و ایالات متحده نشان می‌دهد که ۶۳ درصد پاسخ‌دهنده‌ها معتقدند ایالات

1. Self-reliance
2. Bullying

متحدہ بزرگ‌ترین تہدید علیہ چین است. همچنین افرادی کہ از تحصیلات عالی‌تر برخوردار ہستند، ایالات متحدہ را تہدید اصلی تلقی می‌کنند (Chen, 2021: 254).

ب- ہویت و ارزش‌های اصلی

ہویت بہ اندازہ‌ای روی برداشت تہدید تأثیر می‌گذارد کہ محاسبات موازنہ قدرت مادی در مقابل آن رنگ می‌بازد. افرادی کہ وابستگی عمیق‌تری بہ کشور دارند، تہدیدهای خارجی را بیشتر درک می‌کنند و از دشمنان نفرت بیشتری دارند. بسیاری از چینی‌ها بعد از بحران مالی جهانی سال ۲۰۰۸ احساس کردند کہ چین بہ قدرت اول جهان تبدیل شدہ است و کشورهای دیگر باید با احترام با آنها تعامل کنند (Lieberthal & Wang, 2012). در واقع شهروندان چینی ملی‌گراتر از شهروندان بسیاری از کشورها ہستند (Tang & Darr, 2012: 811). همان‌طور کہ اشارہ شد افزایش انسجام ہویت ملی، تأثیر مستقیمی بر افزایش سطح برداشت از تہدیدهای فرضی می‌گذارد. بر اساس این، چینی‌ها موضع قاطعانه‌تری را در حمایت از چین اتخاذ می‌کنند و این موضوع احتمال بروز منازعہ بین چین و ایالات متحدہ را افزایش می‌دہد.

پ- نقش رسانه‌ها

شکل‌گیری دیدگاہ افراد یک فرآیندی پیچیدہ و طولانی دارد. عوامل مادی، ہویت اجتماعی و ارزش‌های ملی نمی‌توانند بہ تنهایی بہ برداشت مردم از تہدید شکل دہند. وضعیت داخلی مانند محیط رسانه‌ها نیز بر برداشت از تہدید خارجی تأثیر می‌گذارد. رسانه‌ها فضایی در اختیار مردم عادی و متخصص قرار می‌دہند تا رویدادهای بین‌المللی را تفسیر کنند. رسانه‌ها توجہ مردم را بہ مسائل مختلف معطوف می‌کنند و چارچوبی برای روش تفکر ارائه می‌دہند.

رسانہ‌های چینی ایالات متحدہ را تہدید بالقوہ علیہ چین تلقی می‌کنند. کنترل رسانہ‌های چینی بصورت بالا بہ پایین است اما بازار رسانہ‌ای در این کشور، اخبار منفی درباره ایالات متحدہ را در سطح جامعہ با شدت و حجم بالا منتشر کردہ است. بہ این ترتیب حتی لحن اخبار این رسانہ‌ها نیز درباره ایالات متحدہ منفی است. افزون بر رسانہ‌ها، صنعت سرگرمی نیز این کلیشہ‌های منفی را تقویت می‌کند. تلویزیون چین برای نمایش

هویت ملی چین و اشاعه آن در قالب ایدئولوژی مورد استفاده قرار می‌گیرد. از این رو دگرسازی از فرهنگ‌های دیگر از جمله فرهنگ و هویت آمریکایی یکی از ستون‌های این مأموریت تلقی می‌شود (Stockmann, 2011: 276).

نظرسنجی‌ها نشان می‌دهند چینی‌هایی که به روابط بین‌الملل علاقه دارند و اخبار را دنبال می‌کنند، ایالات متحده را بیش از هر چیز دیگری تهدید جدی علیه چین تلقی می‌کنند. محققان این موضوع را بوجود رابطه بین پیگیری اخبار رسانه‌ها و برداشت، نسبت می‌دهند. نرخ بالای استفاده از برنامه‌های رسانه، علاقه به سیاست را افزایش می‌دهد. به نظر می‌رسد رسانه، بیشتر از عوامل مادی و هویت ملی بر برداشت از تهدید تأثیر می‌گذارد. رسانه‌ها و صنعت سرگرمی چین تصویر منفی از ایالات متحده ارائه می‌دهند و حتی روی نخبگان دانشگاهی نیز تأثیر می‌گذارند. از طرف دیگر سطح ملی‌گرایی رابطه مستقیمی با برداشت از تهدید دارد. چینی‌هایی که از طریق برنامه‌های رسانه ملی گراتر می‌شوند، موضع سختگیرانه‌تری علیه ایالات متحده دارند.

پیشران‌های اصلی رقابت راهبردی چین و آمریکا

در حالت کلی تحلیلگران چینی از چهار رویکرد برای بررسی پیشران‌های اصلی رقابت راهبردی چین و ایالات متحده استفاده می‌کنند. رویکرد اول **واقع‌گرایانه** است و بر کاهش شکاف بین دو کشور تأکید می‌کند. نویسندگان چینی معمولاً به آثار جان مرشایمر^۱ و سایر اندیشمندان واقع‌گرا استناد می‌کنند تا نظریه انتقال قدرت را تبیین کنند. از نظر چینی‌ها رقابت راهبردی چین و آمریکا نتیجه طبیعی تغییر توزیع قدرت در نظام بین‌الملل است. یان شیوتانگ^۲ بحث می‌کند که رقابت راهبردی چین و آمریکا، نتیجه تناقضات ساختاری بین قدرت هژمونیک و قدرت نوظهور است (Xuetong, 2012: 20-21).

رویکرد دوم، بر عامل «برداشت‌های متقابل» بعنوان عامل شکل‌دهنده به رقابت راهبردی چین و آمریکا تأکید می‌کند. ژو فنگ^۳، استدلال می‌کند که برداشت‌های متقابل، تأثیر حیاتی بر سازوکار روابط بین چین و آمریکا می‌گذارد. این نوع برداشت متقابل تا حدود زیادی توسط سیاست داخلی دو کشور تعیین می‌شود. در عین حال تفسیر صحیح نيات

1. John Mearsheimer

2. Yan Xeutong

3. Zhu Feng

طرف مقابل برای هر دو طرف دشوارتر شده است. از نظر چینی‌ها ایالات متحده تلاش می‌کند تا از افزایش قدرت چین جلوگیری کند و از نظر آمریکایی‌ها، چین سیاست‌های تحمیلی اتخاذ کرده است (Feng, 2006: 25). وانگ جیسی^۱ اشاره می‌کند که آمریکایی‌ها نسبت به گسترش حوزه نفوذ چین بویژه ابتکار کمربند و جاده و همچنین تحکیم رهبری و ایدئولوژی حزب کمونیست چین نگران هستند (Jisi, 2018: 1-2).

رویکرد سوم «تفاوت‌های ایدئولوژیک» بین چین و ایالات متحده را زیر ذره‌بین قرار می‌دهد. محققان چینی اذعان می‌کنند که تفاوت‌های بنیادینی بین نهادهای سیاسی و نظام ارزشی دو کشور وجود دارند و این، منبع مهم «تناقضات ساختاری» است. آمریکایی‌ها چین را یک حکومت تمامیت‌خواه^۲ تلقی می‌کنند و نخبگان حاکم در این کشور را در نقطه مقابل ایده‌آل‌ها و ارزش‌های سیاسی آمریکایی قرار می‌دهند. تحلیلگران چینی برای تحلیل این وضعیت از عبارت «روحیه جنگ سرد»^۳ استفاده می‌کنند. ژنگنگ^۴، سفیر سابق چین، هشدار داده است که رقابت راهبردی ممکن است در نتیجه «روحیه جنگ سرد» و «ذهنیت هژمونیک»^۵ آمریکایی‌ها تشدید شود (Zhengang, 2010: 30-31).

سرانجام، رویکرد چهارم تحلیلگران چینی برای تبیین رقابت راهبردی چین و آمریکا به «تضاد دستور کار سیاسی» مربوط می‌شود. بسیاری از پژوهشگران چینی معتقدند که اهداف سیاسی طرف آمریکایی در تضاد با اهداف سیاسی چین قرار دارند. این موضوع بویژه در سیاست‌های منطقه‌ای دو کشور در قبال آسیا و اقیانوسیه مشهود است. کویی لیرو^۶، استدلال می‌کند که «چرخش به آسیا» در دوران اوباما روابط چین و آمریکا را پیچیده‌تر کرد. آمریکا خودش را حافظ نظم منطقه‌ای آسیا اقیانوسیه تلقی می‌کند و چین را رقیب طبیعی‌اش می‌داند (Liru, 2016: 9-12). بنابراین رقابت راهبردی چین و آمریکا در منطقه پیرامونی پکن به طرز اجتناب‌ناپذیری طوفانی خواهد بود. یوان پنگ^۷ نیز به پیامدهای دامنه‌دار «چرخش به آسیا» اشاره می‌کند اما از این نکته نیز غافل نمی‌شود که

-
1. Wang Jisi
 2. Totalitarian
 3. Cold War Mentality
 4. Ma Zhengang
 5. Hegemon Mindset
 6. Cui Liru
 7. Yuan Peng

سیاست کنش‌گرانه چین در کشورهای همسایه‌اش شاید با منافع آمریکا در آسیا-اقیانوسیه سازگار باشد (Peng, 2014: 5-6).

برداشت چینی‌ها از دولت ایالات متحده

در این بخش دیدگاه نخبگان چینی نسبت به دولت‌ها و روسای جمهور اخیر آمریکا بررسی می‌شود.

الف- دیدگاه پکن نسبت به دولت ترامپ

قبل از اینکه ترامپ به ریاست جمهوری برسد، چینی‌ها به او توجه نشان می‌دادند و امیدوار بودند که او بعنوان یک سیاستمدار تاجرمسلک با پکن صرفاً بر اساس سود و زیان مذاکره کند نه استدلال‌های مبتنی بر ارزش. در واقع چینی‌ها خودشیفته بودن ترامپ را می‌پذیرفتند اما تحلیل نهادهای سیاسی آمریکا از او را نمی‌پسندیدند. چینی‌ها معتقد بودند ترامپ آزادانه مذاکره می‌کند و حاضر است قرارداد ببندد. بسیاری از چینی‌ها او را خودشیفته متزلزل، مذاکره‌کننده قهار و استراتژیست ماهر تلقی می‌کردند. چینی‌ها همچنین می‌دانستند که سیاست ترامپ در قبال چین، ریشه در گرایش‌های بلندمدت حزب جمهوری خواه ایالات متحده دارد.

محققان چینی مانند وانگ ییمینگ^۱، شی یینهانگ^۲ و یین جیوو^۳ از روانشناسی سیاسی برای تحلیل رفتار و شخصیت ترامپ استفاده کردند. به باور وانگ ییمینگ، استاد روابط بین‌الملل، ترامپ «علائم رایج خودشیفتگی» را دارد. برخی از علائم خودشیفتگی عبارتند از: «اغراق در ارزشمندپنداری خود، فقدان احساسات عمومی و میل به اجرا روی صحنه و نمایش پارانویا، خشم، تکرار، سوءظن و نفرت» (Yiming & Yinhong, 2018). محققان چینی می‌گویند خودشیفتگی انگیزه اصلی ترامپ برای ورود به کارزار ریاست جمهوری بود و این ویژگی او بر همه سیاست‌ها و تصمیم‌های سیاسی‌اش در حکمرانی ایالات متحده تأثیر گذاشت. مهم‌تر از همه، این محققان چینی معتقدند اعتماد به نفس، خودخواهی و میل به شکستن هنجارهای سیاسی و اجتماعی، ترامپ را به یک رهبر قدرتمند

1. Wang Yiming

2. Shi Yinhong

3. Yin Jiwu

تبدیل نمود - رهبری که محققان خارجی باید او را تحلیل کنند تا سیاستش را درک نمایند.

برخی محققان مانند شن یی این احتمال را هم مطرح کرده‌اند که اقدامات ظاهراً نامنسجم ترامپ نوعی استراتژی عمدی باشند نه ناشی از نادانی سیاسی (Yi, 2018). وانگ دانگ هشدار داده است که گزارش‌ها و کتاب‌های هیجانی آمریکایی درباره ترامپ را باید نادیده گرفت. به‌زعم او ترامپ نادان نیست. بر عکس، او خشن است و گام‌های نامنسجمی برمی‌دارد که باعث می‌شود دست بالا را در مذاکرات داشته باشد (Dong, 2018). ین جیوو و همکارانش بر راهبرد مذاکره ترامپ نیز تأکید می‌کنند. آنها بر این باور هستند که ترامپ می‌تواند نیاتش را پنهان کند و هیجانات طرف مقابلش را دستکاری کند. به‌زعم آنها تربیت و آموزش ترامپ در آکادمی نظامی نیویورک^۱، این ویژگی‌ها را در او بوجود آورده است. سرانجام اکثر دانشگاهیان چینی تأکید می‌کنند که ترامپ یک مجموعه عقلانی و منسجم از اهداف داشت که پشت‌گفتار ظاهراً نامنسجم‌اش پنهان شده بود. او دیدگاه‌های سیاسی‌اش را تغییر داد اما دلیل این تغییر نظرات، فقدان ایدئولوژی و فرصت‌طلبی بود (Jiwu et al., 2017).

محققان چینی، سیاست‌های ترامپ را در ادامه گرایش‌های بلندمدت سیاست‌های ایالات متحده قرار می‌دهند. وانگ دانگ اشاره می‌کند که «از نظر جهت‌گیری در راهبرد کلان، ترامپ و او‌باما اساساً همان الگوی عقب‌نشینی راهبردی^۲ را دنبال کردند». روش‌های این دو نفر متفاوت بودند ولی هر دو بر «اولویت‌های ایالات متحده» تمرکز کردند نه تقویت نقش آمریکا بعنوان پلیس جهان (Dong, 2018). دا وی^۳ نیز از نظر راهبردی تفاوتی بین ترامپ و رؤسای جمهور سابق قائل نمی‌شود. او اشاره می‌کند که در دهه‌های ۷۰ و ۸۰، روابط ایالات متحده و چین نامتقارن بود و سیاست آمریکا در قبال چین این بود که این کشور در نهایت نظام دموکراسی و سرمایه‌داری آمریکا را خواهد پذیرفت. اما چین قدرتمند شد بدون اینکه مفاهیم و ارزش‌های آمریکایی را در نظام خود ادغام کند. این

1. New York Military Academy
2. Strategic Retreat
3. Da Wei

موضوع باعث شد سیاست مهار چین در دستور کار دولت‌های بوش و اوباما قرار بگیرد (Wei, 2017). با وجود این برخلاف اوباما، ترامپ ایدئولوژیک نبود.

محققان چینی معتقدند که جنگ تجاری بین چین و ایالات متحده یکی از بزرگ‌ترین چالش‌ها را بعد از دهه ۷۰ پدید آورده است. رشد اقتصادی چین مستلزم حفظ صلح و آرامش است. ژانگ و لی^۱ اشاره می‌کنند که سیاست‌های اقتصادی ترامپ عدم قطعیت را در روابط چین و ایالات متحده افزایش داد (Zhang & Li, 2017). ژانگ یونگنیان^۲ به این نکته مهم اشاره می‌کند که وابستگی متقابل بین دو کشور در زمینه اقتصاد، هزینه تنش سیاسی را افزایش می‌دهد اما تنش‌های تجاری باعث خواهند شد دو کشور بتدریج وابستگی متقابل تجاری‌شان را کاهش دهند تا در نهایت جدا شوند. ترامپ به این فرآیند جدا شدن شتاب داد. نکته‌نهایی که ژانگ به آن اشاره می‌کند، همفکری اروپا و ژاپن با ایالات متحده در ارتباط با چشم‌انداز چین ۲۰۲۵ است. ژانگ هشدار می‌دهد که اتحاد غرب برای جلوگیری از خیزش چین در نهایت به بروز **جنگ سرد فناورانه منجر** خواهد شد (Yongnian, 2017).

ب- دیدگاه پکن نسبت به دولت بایدن

جو بایدن بیشتر از دیگر رؤسای جمهور آمریکا با رهبران چینی بصورت حضوری گفتگو کرده است. چنین پیشینه‌ای شاید این گمان را پدید آورد که کاخ سفید بایدن، نهادی شناخته شده‌تر برای پکن خواهد بود. اما بتدریج مشخص شد که بایدن برخلاف انتظار چین ظاهر شده است. شی یین هانگ^۳ می‌گوید، «چین به شناخت تازه‌ای از بایدن رسیده است. قبل از انتخابات، انتظار نمی‌رفت او در مذاکره با چین تا این اندازه تقابل‌آمیز ظاهر شود». بسیاری از تحلیلگران پکن معتقدند که بایدن بیشترین زیان را به منافع راهبردی چین می‌رساند: او نه تنها سیاست‌های سختگیرانه ترامپ را ادامه می‌دهد بلکه اعتقاد قلبی به اشاعه دموکراسی و مبارزه با تمامیت‌خواهی دارد. درست است که بایدن قابل پیش‌بینی‌تر

1. Zhang and Li
2. Zheng Yongnian
3. Shi Yinhong

از ترامپ است اما خودخواهی و تاجرمسلک بودن ترامپ، او را به گزینه بهتری تبدیل می‌کرد. اما بایدن نسبت به حقوق بشر و مسأله تایوان حساس است (Yinhong, 2022). بسیاری از رهبران چینی و متخصصان اندیشکده‌های این کشور، بایدن را از چشم‌انداز سازوکار قدرت نگاه می‌کنند. چینی‌ها تصور می‌کنند که سیاست‌های بایدن طبیعی است؛ زیرا چین در حال ظهور و غرب در حال افول است. شاید این دیدگاه دوگانه گرا توضیح دهد که شی چه دیدگاهی نسبت به اقدام بایدن برای محاصره کردن چین با گروه‌هایی مانند گفتگوی چهارجانبه امنیتی^۱ دارد.

اسناد رسمی دولت چین نشان می‌دهند که برنامه‌ریزان این کشور تهدیدها، تقابل و محاصره ایالات متحده را همه جا مشاهده می‌کنند. آنتونی بلینکن، وزیر خارجه آمریکا، در سخنرانی اخیر خود در دانشگاه جورج واشینگتن با وجود درگیری‌ها در اوکراین اعلام کرد که روسیه را تهدید جدی برای نظم بین‌الملل نمی‌داند. وی اظهار داشت: «علی‌رغم تهاجم روسیه به اوکراین، ایالات متحده بر روی چین به عنوان جدی‌ترین تهدید برای نظم بین‌المللی تمرکز خواهد کرد». بلینکن در ادامه افزود: «در دروه ریاست جمهوری شی، حزب حاکم کمونیست چین در داخل کشور سرکوبگرتر و در خارج از کشور تهاجمی‌تر شده است».

آنتونی بلینکن در سخنرانی خود بر «تمرکز تزلزل‌ناپذیر» واشینگتن بر اقیانوس آرام و هند و اقدامات چین در این بخش از جهان تاکید کرد. وی در ادامه افزود که «ما به دنبال یک جنگ سرد جدید نیستیم. کاملاً برعکس ما مصمم هستیم از وقوع چنین وضعیتی پیشگیری کنیم (Kelly, 2019). مناسبات چین و آمریکا در دوران ریاست جمهوری دونالد ترامپ تیره‌تر شد و دولت جو بایدن نیز علاوه بر حفظ تعرفه‌های سنگین و گسترده دولت ترامپ بر واردات کالاهای چینی، تلاش کرده همکاری‌های امنیتی و نظامی با متحدان آمریکا برای جلوگیری از گسترش نفوذ چین در اقیانوس آرام و هند را توسعه دهد. سخنرانی بلینکن در حالی انجام شد که روابط ایالات متحده و چین از زمان عادی‌سازی روابط دیپلماتیک دو کشور در سال ۱۹۷۹ در بدترین وضعیت خود قرار دارد. ولی در هر حال از نظر شی، چین در حال ظهور و ایالات متحده در حال افول است. تقابل

1. The Quadrilateral Security Dialogue (QUAD)

جاری اجتناب‌ناپذیر است و چینی‌ها شخص بایدن را مسئول آن تلقی نمی‌کنند. چند حوزه حساس در روابط آمریکا و چین وجود دارند که برداشت چینی‌ها نسبت به این موارد در ادامه بررسی می‌شود.

برداشت چینی‌ها از سیاست امریکا نسبت به مسئله تایوان

پرسش مهمی که صاحب‌نظران چینی از خودشان می‌پرسند این است که چرا ایالات متحده برای امنیت تایوان اهمیت قائل است؟ محققان چینی در تلاش برای پیدا کردن پاسخی برای این پرسش، سه برداشت مختلف ارائه کرده‌اند. شناسایی این سه برداشت، درک تصمیم‌ها و رفتارهای چین مناقشه تایوان را تسهیل خواهد کرد. به این ترتیب صاحب‌نظران مختلف سه عنوان متفاوت به ایالات متحده نسبت می‌دهند که عبارتند از: «هژمون مضطرب^۱»، «متحد ریشه‌دار^۲» یا «مبلغ دموکراسی^۳».

الف- هژمون مضطرب

اکثر چینی‌ها حمایت جاری ایالات متحده از تایوان را بطور عمدۀ به ترس این کشور از خیزش چین در دوران بعد از جنگ سرد نسبت می‌دهند. این دیدگاه در محافل رسمی و غیررسمی جریان دارد و در گفتمان مطبوعاتی این کشور نیز انعکاس یافته است. برداشت کلی این است که اگر چین با تایوان متحد شود، قدرت کلی آن افزایش پیدا خواهد کرد و اهرم سیاسی و امنیتی ایالات متحده در آسیا از بین خواهد رفت. این وضعیت برای واشینگتن غیر قابل قبول است.

نخبگان چینی سیاست ایالات متحده در قبال تایوان را در «چهار نه!» خلاصه می‌کنند: «نه به اتحاد، نه به استقلال، نه به جنگ نه به سازگاری». درست است که ایالات متحده از استقلال رسمی تایوان استقبال می‌کند اما ناظران چینی می‌گویند این گزینه از نظر واشینگتن گزینه‌ای پرهزینه و غیرضروری است؛ زیرا تایوان در حال حاضر نیز عملاً مستقل از پکن عمل می‌کند. تحلیلگران چینی خوش‌بین با تکیه بر این برداشت استدلال می‌کنند که اگر پکن به واشینگتن نسبت به بی‌خطر بودن بلندپروازی‌های آتی چین اطمینان بدهد،

1. The Nervous Hegemon
2. The Entangled Ally
3. The Democratic Missionary

حمایت ایالات متحده از تایوان قطع خواهد شد. اما تحلیل‌گران بدبین، ایالات متحده را در این زمینه مصمم ارزیابی می‌کنند و اقدامات تحریک‌آمیز این کشور را عمدی می‌دانند (Liping, 2004: 8).

ب- متحد ریشه‌دار

اکثر ناظران چینی رابطه تایوان و آمریکا را ریشه‌دار تلقی نمی‌کنند اما یک گروه اقلیت وجود دارد که معتقد است تاریخ روابط تایوان و آمریکا وضعیت حاضر را پدید آورده است. قانون روابط با تایوان^۱ یک تعهد سیاسی است که ایالات متحده نمی‌تواند آن را نادیده بگیرد. همچنین این گروه اقلیت تأکید می‌کنند که ایالات متحده نمی‌تواند منافع مربوط به حفظ ثبات در شرق آسیا را نادیده بگیرد. اگر تایوان تحت فشار چین قرار بگیرد، ثبات منطقه از بین می‌رود و اعتبار ایالات متحده بعنوان شریک امنیتی کشورهای منطقه خدشه‌دار می‌شود. دیدگاه «متحد ریشه‌دار» را می‌توان در مطبوعات نیز مشاهده کرد. در صحنه مطبوعات، باورمندان به دیدگاه «هژمون مضطرب»، افراد معتقد به دیدگاه «متحد ریشه‌دار» را سخنگوی کاخ سفید و حافظ منافع آمریکا در منطقه خطاب می‌کنند. البته بیشتر دانشگاهیان از دیدگاه «متحد ریشه‌دار» حمایت می‌کنند (Jisi, 2005: 33-34).

پ- مبلغ دموکراسی

ناظران چینی ایالات متحده را حافظ دموکراسی تایوان یا اشاعه دهنده ارزش‌های دموکراتیک در آسیا تلقی نمی‌کنند. آنها معمولاً به حمایت واشینگتن از رژیم‌های سرکوبگر تایوان در دوران جنگ سرد اشاره می‌کنند تا نشان دهند علاقه ایالات متحده به تحکیم دموکراسی در تایوان مسئله اصلی نیست. اما برخی صاحب‌نظران، اشاعه دموکراسی را یکی از دغدغه‌های ایالات متحده تلقی می‌کنند. آنها این موضوع را در حمایت نمایندگان حزب دموکرات ایالات متحده از تایوان جستجو می‌کنند. دیدگاه «مبلغ دموکراسی» را می‌توان در برخی نشریات مشاهده کرد. البته حمایت آمریکا از دموکراسی تایوان را موضوع ثانویه در کنار هدف اولیه مهار چین تلقی می‌کنند (Jisi, 2018). این طرز نگرش با دو دیدگاه قبلی سازگار است و هر دو را تا حدودی می‌پذیرد.

در مجموع، اکثر ناظران چینی تفسیری نسبتاً منفی از حمایت ایالات متحده از تایوان دارند. بنظر می‌رسد این دیدگاه که ایالات متحده به دنبال استقلال تایوان است، طرفدار زیادی ندارد. در واقع بسیاری از چینی‌ها معتقدند که واشینگتن تلاش می‌کند اتحاد را به تأخیر بیندازد یا از آن جلوگیری نماید. چین باید بر مقاومت آمریکا غلبه کند (Kennedy, 2017).

برداشت چین از رابطه هند و آمریکا

مهار چین، راهبرد کنونی ایالات متحده است که شباهت زیادی به راهبرد قرن نوزده بریتانیای کبیر برای جلوگیری از گسترش نفوذ دولت‌های پیرامونی دارد. ایالات متحده در صورتی می‌تواند با چین مقابله کند که سایر کشورهای آسیایی را با خودش همراه سازد. هند یکی از رقبای جدی و چالش‌های منطقه‌ای چین است که منافع راهبردی‌اش را در دو جهت دنبال می‌کند: ۱- تأمین منافع اقتصادی و انرژی در منطقه و ۲- گسترش حوزه نفوذ و قدرت فراتر از جنوب آسیا (Ganguly, 2003: 233). هند چین را اصلی‌ترین چالش خود در منطقه تلقی می‌کند. تقویت رابطه هند و آمریکا فرصتی در اختیار دهلی‌نو قرار می‌دهد تا موازنه‌ای در برابر چین در منطقه پدید آورد.

پکن رابطه هند و آمریکا را تلاش دو کشور برای تبدیل دهلی‌نو به وزنه موازنه در مجاورت چین تلقی می‌کند. دانشگاهیان چین تأکید می‌کنند که سازوکار جاری همکاری هند و آمریکا در آسیا بخشی از سیاست ضدچینی ایالات متحده برای منزوی کردن چین در آینده است. همکاری نظامی هند و آمریکا برای مهار قدرت در حال افزایش چین در آسیا انجام می‌گیرد. بنابراین پکن می‌داند که حمایت واشینگتن از دهلی‌نو بخشی از برنامه راهبرد جهانی ایالات متحده برای بازی دادن هند و چین مقابل یکدیگر است. مقامات چین با اشاره به تقویت نظامی هند توسط ایالات متحده، این کشور را به تلاش برای تحقق رؤیای ناتوی آسیایی متهم می‌کنند. چین و روسیه بزرگ‌ترین موانع سر راه ناتوی آسیا تلقی می‌شوند. رهبران چین معتقدند که اهداف اصلی ایالات متحده عبارتند از ایجاد پیوندی نزدیک‌تر با هند، تأسیس نسخه آسیایی ناتو و در نتیجه گسترش هژمونی و تأمین منافع در آسیا (Waqas, 2017).

از نظر توزیع قدرت، مقامات چینی معتقدند که رابطه هند و آمریکا تحولی بزرگ در موازنه قدرت در جنوب آسیا و منطقه اقیانوس هند بوجود خواهد آورد؛ زیرا از نظر آنان هر کسی که اقیانوس هند را کنترل کند بر آسیا تسلط پیدا خواهد کرد (Bieri, 2014: 156). اقیانوس هند هفت دریا دارد و بنابراین منطقه اقیانوس هند از نظر راهبردی یکی از مهم‌ترین مناطق در دنیای معاصر محسوب می‌شود. این اقیانوس مسیر اصلی انتقال نفت را فراهم می‌کند. تحلیلگران چینی می‌گویند هر کسی که اقیانوس هند و پیرامون آن، بویژه تنگه مالاکا^۱ را کنترل کند می‌تواند مسیر تأمین نفت چین را به خطر اندازد (Hayes, 2013: 224). در واقع خطوط ارتباطی دریایی در اقیانوس هند و تنگه مالاکا رگ حیاتی نفت برای چین، کره و ژاپن تلقی می‌شوند. بنابراین هدف اصلی راهبرد چین در آسیا باید مقابله با تشکیل اتحاد بین هند و آمریکا و ژاپن و استرالیا باشد. جلوگیری از اعمال سیاست‌های ضدچینی توسط ایالات متحده و متحدانش نیز در اولویت راهبرد چین در آسیا قرار می‌گیرد.

نظر نخبگان چینی درباره حوزه‌های رقابت چین و ایالات متحده

محققان چینی، حوزه‌های مهم رقابت راهبردی چین و آمریکا را بررسی کرده‌اند. اول، روابط اقتصادی بین دو کشور در کانون رقابت قرار دارد. ژانگ شیائوتونگ^۲ اشاره می‌کند که تأکید آمریکایی‌ها بر دریافت سود بیشتر در روابط اقتصادی با چین، این رابطه دوجانبه را رقابتی‌تر از گذشته می‌کند. بسیاری از صاحب‌نظران، «جنگ فناوری» را در بطن «جنگ تجاری» قرار داده‌اند (Xuetong, 2013).

زمینه دوم رقابت راهبردی چین و آمریکا، در سطح ژئواستراتژیک جریان دارد. تحلیلگران چینی می‌گویند منطقه آسیا-اقیانوسیه و بویژه غرب اقیانوس آرام، در کانون رقابت راهبردی چین و آمریکا قرار دارد. سان رو^۳ اشاره می‌کند که راهبرد «چرخش به آسیا»، ظرفیت نظامی آمریکا را در منطقه پیرامونی چین تقویت کرد (Ru, 2012: 39). ایالات متحده تلاش می‌کند اتحاد موقت و غیررسمی بین کشورهای مرکز و غرب آسیا را

1. Malacca Strait
2. Zhang Xiaotong
3. Sun Ru

به یک شبکه امنیتی یکپارچه تبدیل کند. ژوئو فانگیین^۱ اشاره می‌کند که یک نظم جدید در منطقه شکل می‌گیرد که در آن، چین مرکز اقتصادی و ایالات متحده مرکز امنیتی است (Fangyin, 2013: 106-107). این وضعیت در بلندمدت به بروز اختلاف بین نظم اقتصادی و نظم امنیتی در منطقه منجر خواهد شد. برعکس محققانی مانند لئو فننگ تأکید می‌کنند که اتخاذ این چشم‌انداز دوگانه درباره رهبری اقتصادی و سیاسی گمراه‌کننده است زیرا این دو حوزه، تفکیک‌ناپذیر هستند. در هر حال تعامل بین ابتکار کمربند و جاده چین و راهبرد هند و اقیانوسیه^۲ ایالات متحده، زمینه رقابت راهبردی چین و آمریکا را در سطح منطقه‌ای پدید آورده است.

ایفای نقش در رهبری بین‌المللی و کسب اعتبار جهانی، نقشی مؤثر در تکامل نظم جهانی در طول دهه‌های آینده ایفا خواهد کرد و حوزه سوم رقابت راهبردی چین و آمریکا را رقم خواهند زد. این حوزه، مؤلفه «نرم» رقابت راهبردی چین و آمریکا را می‌سازد. تحلیلگران چینی تأکید می‌کنند که در دوران ریاست جمهوری شی، حکمرانی جهانی به کلید واژه سیاست خارجی چین تبدیل شده است. خروج ترامپ از قراردادهای بین‌المللی، این تصور را تقویت کرد که چین باید نقش بارزتری در امور بین‌المللی ایفا کند. در واقع برخی محققان مانند هی کای^۳ و فننگ هویی یون^۴ بحث می‌کنند که تلاش برای کسب اعتبار بین‌المللی بیشتر، شاید در بطن رقابت راهبردی چین و ایالات متحده نهفته باشد (Kai & Huiyun, 2018: 42-43). در تفکر چینی، اعتبار سیاسی در سطح جهانی، نتیجه «حکمرانی بر اساس فضیلت»^۵ است نه «حکمرانی از طریق اعمال زور». بنابراین چین تلاش می‌کند همکاری بین‌المللی را اشاعه دهد و به قهرمان چندجانبه‌گرایی تبدیل شود.

-
1. Zhou Fangyin
 2. Indo-Pacific Strategy (IPS)
 3. He Kai
 4. Feng Huiyun
 5. Rule by virtue (wangdao)

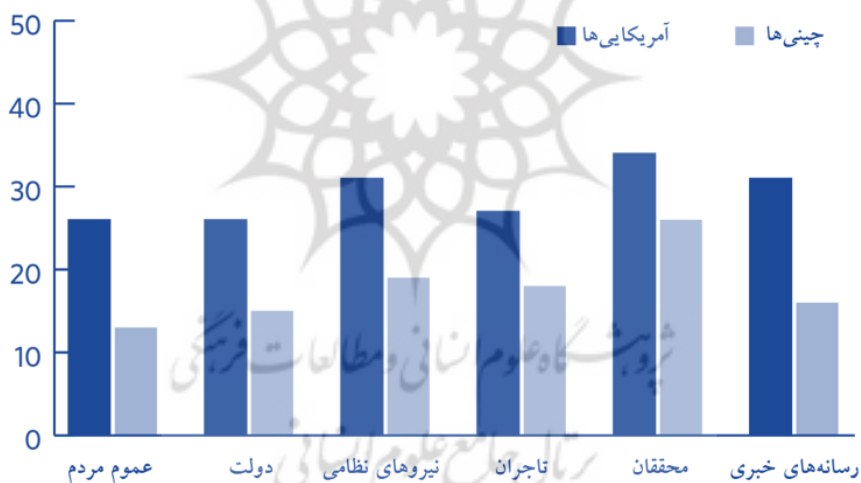
نظرسنجی دیدگاه چینی‌ها درباره مسائل امنیتی

پروژه برداشت‌های امنیتی ایالات متحده و چین^۱، توسط موقوفه کارنگی برای صلح بین‌المللی^۲ محتوای دیدگاه‌های نخبگان چینی را در چهار محور مورد بررسی قرار داده است. این چهار بخش عبارتند از: اعتماد و انعکاس فرهنگی بین چین و ایالات متحده، برداشت‌ها درباره نقش جهانی این کشورها و تهدیدها، چالش‌ها و فرصت‌های خاص و پیامدها و پیشنهادها برای سیاست‌گذاری (Swaine et.al., 2013) در این بخش به برخی از یافته‌های این پژوهش پرداخته می‌شود.

الف- اعتماد و انعکاس فرهنگی بین چین و ایالات متحده

در نظرسنجی مربوط به اعتماد متقابل، نخبگان چینی اعلام کردند که اعتماد کمی به طرف دیگر دارند (شکل ۱).

شکل ۱- درصد اعتماد میان گروه‌های مختلف در دو کشور نسبت به کشور دیگر

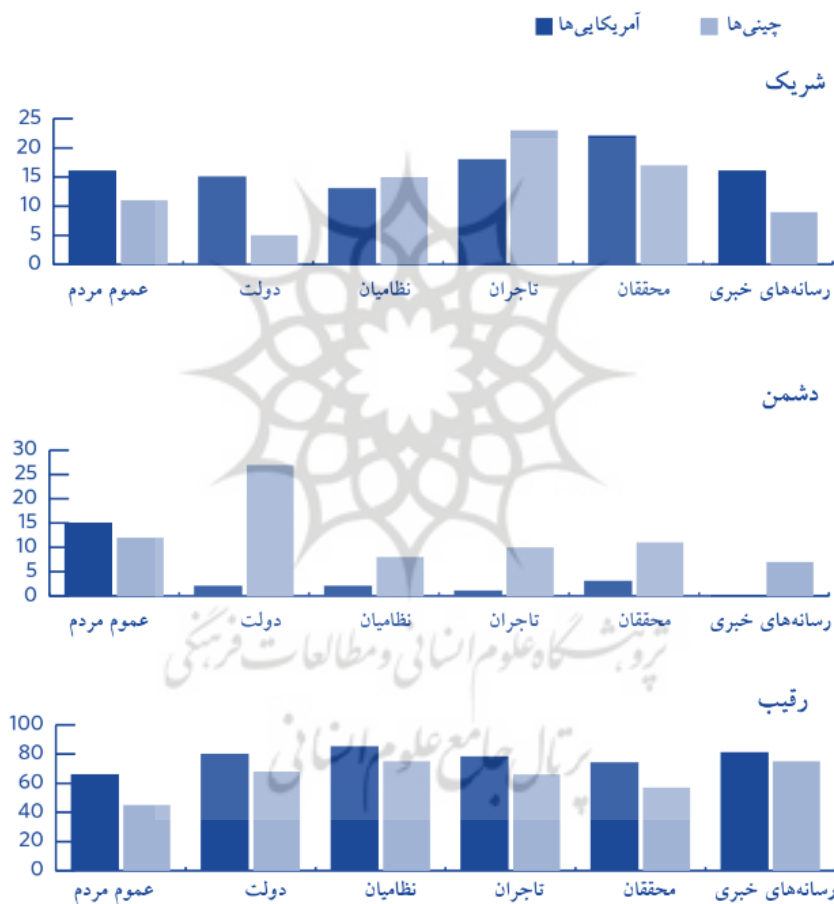
نکات مهم در پاسخ‌های شرکت‌کننده‌ها به شرح زیر هستند:

- جوانان و محققان دو کشور اعتماد بیشتری به همدیگر دارند؛
- چینی‌ها اعتماد کمتری به همسایه‌های آسیایی‌شان دارند؛

1. U.S.-China Security Perceptions Project
2. Carnegie Endowment for International Peace

- ۲۷ درصد نخبگان دولتی چین، ایالات متحده را دشمن تلقی می‌کنند؛
- بخش عمده نخبگان چینی در همه زمینه‌ها، ایالات متحده را صرفاً یک رقیب می‌دانند (شکل ۲).
- اکثریت قاطع نخبگان چینی معتقدند که چین، منافع ایالات متحده را در نظر می‌گیرد اما ایالات متحده منافع چین را لحاظ نمی‌کند.

شکل ۲. درصد چینی‌هایی که ایالات متحده را شریک، دشمن یا رقیب تلقی می‌کنند

در مجموع در بحث اعتماد؛ دانشمندان و پژوهشگران غیرنظامی و نظامی چین در مقایسه با مقامات دولتی این کشور، اعتماد بیشتری نسبت به ایالات متحده دارند. دلیل این مسئله شاید ایجاد روابط دوستی بین نخبگان دو کشور باشد. از طرف دیگر درصد نخبگان

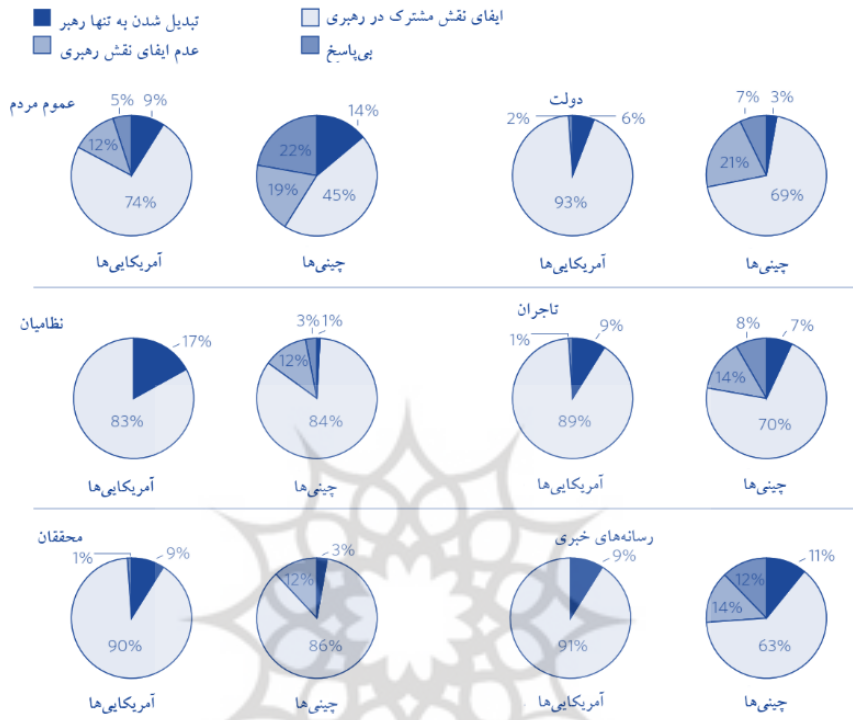
دولتی چین که ایالات متحده را دشمن تلقی می‌کنند بسیار زیاد است. این بخش استثنایی در آمار شاید نشان می‌دهد که بی‌اعتمادی راهبردی نزد نخبگان دولتی چین بیشتر است. بی‌اعتمادی راهبردی چین به ایالات متحده را می‌توان در زمینه‌های مختلف مانند تلاش ایالات متحده برای غربی کردن چین و انتشار تبلیغات سیاسی علیه این کشور جستجو کرد. نخبگان چینی به این نکته هم اشاره کرده‌اند که ایالات متحده، نظام سیاسی داخلی و امنیت ملی چین (تایوان و تبت) را تهدید می‌کند. حضور نیروهای نظامی ایالات متحده در اطراف چین، یکی دیگر از زمینه‌های نگران‌کننده است.

در بحث روابط دوستی یا دشمنی، نخبگان چینی تأکید می‌کنند که «رقیب» نامیدن طرف مقابل، نتایج مثبت و منفی دارد. رقیب مخرب ممکن است دشمن شود و رقیب خوش‌خیم می‌تواند بازی برد-برد را بویژه در دنیای تجارت رقم بزند. ایالات متحده و چین چه شریک باشند چه رقیب، باید بر منافع مشترک‌شان تأکید کنند تا بر بی‌اعتمادی غلبه نمایند. در بحث مهار چین توسط ایالات متحده، نخبگان چینی اشاره می‌کنند که چین برداشت مثبتی از مفهوم «مهار»^۱ ندارد زیرا این عبارت برای تعامل با دشمنان مورد استفاده قرار می‌گیرد. چینی‌ها اشاره می‌کنند که دو کشور هم‌زمان می‌توانند شریک و رقیب باشند.

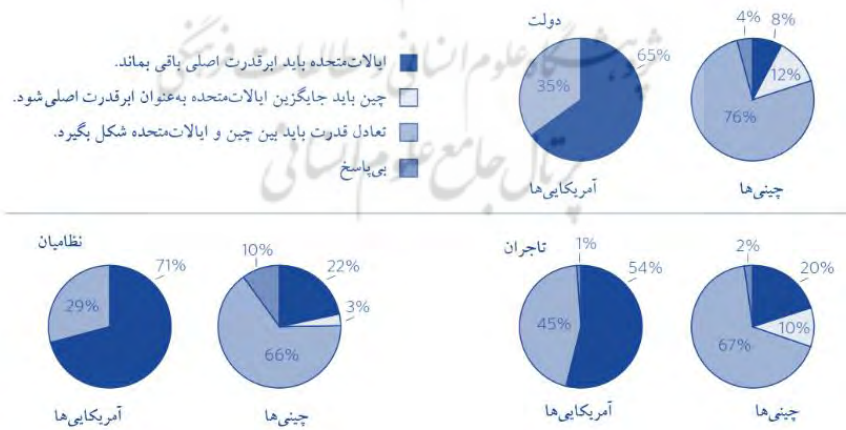
ب- دیدگاه نخبگان درباره نقش جهانی کشورها و برداشت درباره تهدیدها

اقلیت کوچکی از نخبگان چینی معتقدند که چین باید به تنهایی جهان را رهبری کند، اما اکثریت آنها معتقدند که چین باید در رهبری جهانی مشترک نقش ایفا کند. همچنین اقلیت بزرگی در چین وجود دارد (۲۱ درصد محققان و نظامیان و ۲۱ درصد نخبگان دولتی) که می‌گویند چین نباید نقشی در رهبری جهان ایفا کند. اکثریت قاطع نخبگان چین در هر بخش، معتقد بودند که موازنه قدرت بین چین و ایالات متحده به نفع جهان است؛ یعنی ۵۸ درصد محققان و ۷۶ درصد نخبگان دولتی. تعداد کمی از نخبگان چینی معتقد بودند که برتری چین در جهان، ثبات را افزایش خواهد داد (۳ درصد محققان نظامی و ۱۲ درصد نخبگان دولتی). اقلیتی نسبتاً قابل توجه از نخبگان چینی معتقدند که برتری ایالات متحده در جهان، ثبات جهانی را تضمین خواهد کرد. تقریباً یک‌پنجم محققان غیرنظامی و نظامی و ۸ درصد نخبگان دولتی چنین دیدگاهی داشتند.

شکل ۳. درصد افرادی که معتقدند کشورشان باید به تنهایی رهبری نکند، سهمی در رهبری داشته باشد یا اصلاً رهبری نکند.

شکل ۴. چه گزینه‌ای دنیا را باثبات تر می‌کند؟

نخبگان چینی بعد از ایالات متحده، ژاپن را تهدیدی جدی علیه این کشور می‌دانند. اکثریت نخبگان چینی، حضور نظامی ایالات متحده در اطراف چین را تهدیدآمیز تلقی می‌کنند. درصد محققان غیرنظامی چین، بی‌ثباتی مالی بین‌المللی را بزرگ‌ترین تهدید علیه چین تلقی می‌کنند و ۴۶ درصد آنها حضور نظامی ایالات متحده در آسیای شرقی را تهدیدآمیز می‌دانند. درصد نسبتاً چشمگیری از نخبگان چینی (برای مثال ۵۶ درصد محققان نظامی) معتقدند که چین اتکای محدودی به قدرت نظامی‌اش دارد. برعکس، درصد کوچکی از نخبگان چینی از ۳ درصد محققان غیرنظامی تا ۱۶ درصد نخبگان رسانه‌ای معتقدند که چین، زیادی بر قدرت نظامی‌اش تکیه کرده است.

نتیجه نظرسنجی مذکور نشان می‌دهد نخبگان چینی تأکید می‌کنند که «رهبری مشترک»، نتیجه توزیع چندقطبی قدرت و رهبری است و این، بهترین گزینه برای ایالات متحده و چین تلقی می‌شود. چین بطور سنتی خودمحور است و تمایلی برای رهبری جهانی ندارد اما ایالات متحده برای مدت طولانی به رهبری جهان عادت کرده است. این موضوع شاید توضیح دهد که چرا نخبگان چینی علاقه‌ای به اینکه چین جهان را به تنهایی رهبری کند، ندارند. در هر حال اکثر چینی‌ها خواستار ایجاد موازنه قدرت چندقطبی هستند. در واقع امریکایی‌ها اگر به روحیه تک‌قطبی چنگ بزنند و آن را رها نکنند، خیزش چین را عامل بی‌ثبات کننده تلقی خواهند کرد. یکی از نکات مهم این نظرسنجی، دیدگاه منفی بخش بزرگی از نخبگان بخش تجاری چین نسبت به ایالات متحده بود. تاجران چینی ایالات متحده را تهدیدی علیه منافعشان تلقی می‌کنند. با این وجود اکثریت قاطع نخبگان چینی تقویت رابطه با ایالات متحده را یکی از اولویت‌های مهم سیاستگذاری چین تلقی می‌کنند. نخبگان این موضوع را بالاتر از همه اولویت‌های دیگر قرار می‌دهند. البته نخبگان دولتی با تأکید بر فروش تسلیحات به تایوان، تقویت رابطه با ایالات متحده را به مذاکره در این زمینه مشروط می‌کنند. اقتصاد، همکاری و سود مشترک در اولویت‌های بعدی قرار می‌گیرند. تعداد محدودی از نخبگان چینی نیاز به افزایش قدرت چین در برابر تهدیدهای ایالات متحده را مطرح کردند. نخبگان چینی، اقتصاد را مناسب‌ترین راه برای تقویت همکاری ایالات متحده و چین تلقی می‌کنند.

نخبگان چینی تأکید می‌کنند تنها موضوعی که می‌تواند تقابل نظامی بین ایالات متحده و چین را بوجود آورد، مسئله تایوان است. برخی نخبگان چینی اشاره کرده‌اند که ایالات

متحده حساسیت کمتری نسبت به سایر مناطق مناقشه‌برانگیز مانند جزایر فیلیپین در دریای چین جنوبی دارد و بنابراین، نیروهای نظامی‌اش را صرفاً به موضوع تایوان اختصاص خواهد داد. بطور خلاصه مسئله تایوان مسئله‌ای بسیار جدی برای نخبگان چینی در بحث امنیت و رابطه با ایالات متحده است - برخلاف نخبگان آمریکایی که اهمیت زیادی برای مسئله فروش سلاح به تایوان قائل نیستند. در زمینه فناوری، نخبگان چینی ادعا می‌کنند که چین نگرانی‌های زیادی در زمینه امنیت سایبری دارد. چینی‌ها نگران هستند که شرکت‌های فناوری ایالات متحده، فناوری‌های مخرب را در سخت‌افزار و نرم‌افزارهای چینی تعبیه کنند. اگر جنگی بین ایالات متحده و چین انجام بگیرد، این فناوری‌های وارداتی ممکن است علیه چین عمل کنند. نخبگان چینی معتقدند که ایالات متحده در زمینه فناوری‌های سایبری و اطلاعاتی بسیار پیشرفته‌تر از چین است. این اتفاق نظر در میان نخبگان چینی وجود دارد که دو کشور باید درباره امنیت سایبری مذاکره کنند (Swaine & et al. 2013).

پ- مدیریت رقابت راهبردی چین و امریکا

ناظران چینی، یک دهه قبل از دیگران پیش‌بینی کردند که رابطه ایالات متحده و چین رقابتی‌تر خواهد شد. در بحران مالی جهانی سال ۲۰۰۸، تحلیلگران چینی سرعت متوجه شدند که تحولی عمیق در روابط چین و ایالات متحده رخ داده است. این گمانه‌زنی، موج اول مباحث چینی‌ها در ارتباط با ایالات متحده بود. موج دوم نظرات در سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ ظهور کرد؛ وقتی دولت او‌باما راهبرد «چرخش به شرق»^۱ را اجرا کرد. در این دوران تنش بین پکن و واشینگتن در زمینه امنیت منطقه‌ای و امور اقتصادی بویژه در مناقشات مربوط به دریای چین جنوبی تشدید شد. علاوه بر این در سال ۲۰۱۰، چین از ژاپن بعنوان دومین اقتصاد جهان سبقت گرفت و این مسئله، روابط بین ایالات متحده و این کشور را پیچیده‌تر کرد. سرانجام موج سوم نظرات نخبگان چینی در دوران ترامپ شروع شد. دولت ترامپ سیاست ایالات متحده را در قبال چین تغییر داد و حیات جدیدی به مباحث مربوط به رقابت راهبردی بین چین و امریکا داد.

1. "Pivot to Asia"

اکثر ناظران چینی معتقدند که بحران مالی سال ۲۰۰۸ علاوه بر اینکه مشکلات اقتصادی و سیاسی پدید آورد، قدرت نرم ایالات متحده را نیز مخدوش کرد؛ زیرا کشورهای جهان متوجه شدند که الگوی اقتصادی واشینگتن نقص دارد. *تائو ونژائو*^۱، پژوهشگر علوم اجتماعی، تأکید می‌کند که بحران مالی جهانی، وضعیت عدم تقارن در روابط ایالات متحده و چین را تغییر داد و بتدریج ایالات متحده را مجبور کرد تا با چین مثل یک هم‌متا^۲ رفتار کند (Wenzhao, 2009: 28-30). *ژائو کجین*^۳ اضافه می‌کند که در پایان این تحول تاریخی، چین و آمریکا نه دوست بودند و نه دشمن بلکه ترکیبی از رقابت و همکاری، روابط آنها را پیچیده کرد (Kejin, 2013: 48).

برخی محققان چینی دیدگاه نسبتاً منفی نسبت به آینده رقابت راهبردی چین و آمریکا دارند. برای مثال شی بین‌هونگ^۴، پیش‌بینی می‌کند که «تناقضات ساختاری»^۵ بین چین و ایالات متحده ممکن است عمیق‌تر شوند و تقابل و درگیری نظامی را پدید آورند (Yinhong, 2009: 3). همچنین *لئو وی دونگ*^۶ بحث می‌کند که فقدان اعتماد راهبردی بین دو کشور، ممکن است منازعات جزئی، غیرعقلانی و فاجعه‌بار را تشدید کند و جنگی تمام‌عیار بوجود آورد (Weidong, 2016: 33). برعکس، گروهی از محققان چینی معتقدند احتمال اندکی وجود دارد که رقابت راهبردی چین و ایالات متحده، جنگ سرد جدیدی را پدید آورد. در طول یک دهه اخیر، مقامات چین و آمریکا روابط مناسبی با یکدیگر داشته‌اند، ارتباطات راهبردی‌شان را ارتقا داده‌اند و ظرفیت‌های پیشگیری از بحران را نیز تقویت کرده‌اند.

با وجود این هر دو طیف پیشنهاد می‌دهند که ایالات متحده و چین رقابتشان را از طریق نوآوری مفهومی و تدابیر کاربردی، مدیریت کنند. ژانگ شیائوتونگ با اشاره به رد ایده تشکیل «گروه دو» (G2) با حضور ایالات متحده و چین تأکید می‌کند که پکن علاقه‌ای به رهبری جهانی ندارد. اما او معتقد است که واشینگتن نمی‌خواهد کشورهای دیگر سهمی

-
1. Tao Wenzhao
 2. Peer
 3. Zhao Kejin
 4. Shi Yinhong
 5. Structural Contradictions
 6. Liu Weidong

از رهبری جهانی داشته باشند (Xiaotong, 2013: 123-25). در واقع مقامات ارشد چینی چارچوب «روابط قدرت‌های بزرگ از نوع جدید»^۱ را برای هدایت روابط دوجانبه پیشنهاد می‌دهند اما آمریکایی‌ها به این پیشنهادها واکنش مثبت نشان نمی‌دهند. چنین چارچوب‌ها و نوآوری‌هایی می‌توانند «ذهنیت راهبردی» چین و ایالات متحده را در زمینه سیاست‌های مهم به یکدیگر نزدیک کنند.

نخبگان چینی پیشنهاد می‌دهند که چین و ایالات متحده، خطوط قرمزی را در زمینه رقابت راهبردی و منافع ملی ترسیم کنند و آنها را رعایت نمایند. علاوه بر این چینی‌ها تأکید می‌کنند که کشورهای ثالث نباید وارد سازوکار رقابت راهبردی چین و آمریکا شوند. بسیاری از محققان چینی معتقدند که کشورهای منطقه‌ای، علاقه‌ای به جبهه‌گیری در رقابت چین و ایالات متحده ندارند.

نتیجه‌گیری

تأثیر برداشت‌های چین از اهداف و سیاست‌های آمریکا بر سیاست خارجی

پکن

هو آنگانگ^۲، استاد دانشگاه تسینگوا معتقد است که چین از نظر قدرت ملی جامع^۳ در زمینه‌های اقتصادی، علمی و فناوری از ایالات متحده سبقت گرفته است (Angang, 2017). بعد از بحران مالی جهانی در سال ۲۰۰۸، نخبگان و افکار عمومی چین بتدریج به این نتیجه رسیدند که قدرت نسبی چین در حال افزایش است و ایالات متحده دوران افول نسبی را تجربه می‌کند. کارزارهای سیاسی و اجتماعی برای جشن گرفتن احیای قدرت چین، در آن سال‌ها برگزار می‌شدند و این وضعیت تا سال ۲۰۱۸ ادامه داشت. اما دولت چین در سال ۲۰۱۸ متوجه شد که چنین گفتمانی، سوءظن سایر کشورها را برمی‌انگیزد. بنابراین پکن در حال حاضر از بیان احساسات ملی‌گرایانه در سطح بین‌المللی پرهیز می‌کند. متخصصان چینی معتقدند که ایالات متحده به این دلیل تدابیر فوق‌العاده‌ای مانند تحمیل تعرفه‌ها را اعمال می‌کند که می‌داند تدابیر عادی نمی‌توانند از رشد اقتصادی چین

-
1. New Major Power Relations
 2. Hu Angang
 3. Comprehensive National Power (CNP)

جلوگیری کنند. سیاست‌های اقتصادی سخت‌گیرانه ایالات متحده علیه چین بسیاری از متخصصان چینی را به این نتیجه رسانده است که آمریکا در حال افول و چین در حال ظهور است و این روند بلندمدت قابل توقف نیست. بنابراین سطح اعتماد به نفس درباره توانایی بلندمدت چین برای سبقت گرفتن از ایالات متحده در جامعه راهبردی چین افزایش یافته است. به همین دلیل است که برخی استراتژیست‌های چینی بجای اینکه نگران تشدید رقابت با ایالات متحده باشند، این رقابت را با هیجان دنبال می‌کنند.

افزایش اعتماد به نفس و قدرت چین بعنوان یکی از رهبران آینده جهان بر رویکرد سیاست خارجی این کشور به شیوه‌های خاص تأثیر می‌گذارد. مقامات ارشد چینی بر این باور هستند که چین بعنوان یک قدرت بزرگ منطقه‌ای باید مورد احترام کشورهای کوچک‌تر قرار بگیرد. یانگ جی‌چی^۱، دیپلمات ارشد چین در حضور هم‌تاهایش از سایر کشورهای آسیایی گفت که «چین کشور بزرگی است و شما کشورهای کوچکی هستید و این یک واقعیت است» (Mitchell, 2016).

در این میان سوءظن چین نسبت به هنجارها و نهادهای بین‌المللی تحت تسلط غرب و ایالات متحده افزایش پیدا کرده است. وقتی این هنجارها و نهادها بر منافع مهم چین تأثیر می‌گذارند، بی‌اعتمادی و سوءظن پکن نسبت به آنها افزایش می‌یابد. برای مثال در مناقشه دریای چین جنوبی، برداشت اصلی در چین این است که کل فرآیند رسیدگی سازمان ملل به این موضوع توسط قدرت‌های بین‌المللی دیگر دستکاری می‌شود. برداشت غالب در چین این است که تایوان تحت حمایت سیاسی و تضمین نظامی ایالات متحده توانسته است عملاً مستقل شود و ایالات متحده به این دلیل توانسته این کار را انجام دهد که قدرت اصلی در منطقه آسیا-اقیانوسیه است. بنابراین چین باید ظرفیت‌هایش را در طول زمان افزایش دهد و در نهایت به برتری نظامی در منطقه آسیا-اقیانوسیه برسد.

چین با مذاقه در سیاست‌های ایالات متحده نتیجه می‌گیرد که قدرتمندترین کشور دنیا به راحتی از هنجارها و نهادهای بین‌المللی برای پیشبرد منافع خودش استفاده می‌کند و به استانداردهای دوگانه متوسل می‌شود. برای مثال در بحث منع گسترش تسلیحات هسته‌ای، نخبگان چین معتقدند که ایالات متحده به متحدان و کشورهای دوست خودش اجازه

1. Yang Jiechi

می‌دهد تا استانداردهای بین‌المللی منع گسترش را نادیده بگیرند. بدبینی عمیق نسبت به هنجارهای بین‌المللی در این دیدگاه واقع‌گرایانه بسیاری از استراتژیست‌های چینی نهفته است که نظام بین‌الملل در نهایت یک نظام آنارشیک است که در آن، قوانین توسط قدرتمندان تعیین می‌شوند. آنچه اهمیت دارد قدرت نسبی کشور و ظرفیت‌های مادی آن است. علاوه بر این، استراتژیست‌های چینی معتقدند که چین قدرتی برای تحقق اهداف خوب است. چینی‌ها ایالات متحده را به دلیل متهم کردن چین به کارهایی که خود آمریکا نیز آنها را انجام می‌دهد، محکوم می‌کنند و این کشور را ریاکار می‌دانند. به این ترتیب، سیاست قدرت عمیق‌تر می‌شود و رقابت چین و ایالات متحده تشدید می‌شود.

سرانجام برخی سیاست‌های دولت‌های آمریکا، نخبگان چینی را نگران این موضوع کرده که ایالات متحده ممکن است مشکلات بیشتری برای چین بوجود آورد. برای مثال سیاست‌هایی مانند خروج از پیمان‌ها و نهادهای بین‌المللی در زمینه تغییرات اقلیمی، تجارت آزاد، منع گسترش و کنترل تسلیحات، چین را نگران کرده‌اند. همچنین به‌زعم چینی‌ها ایالات متحده مشکلات تجاری سایر کشورها را نادیده می‌گیرد و مشکلات اقتصادی خودش را بر گردن دیگران می‌اندازد. بر اساس این، چین ایالات متحده را یک کشور دردمساز تلقی می‌کند. این وضعیت، وابستگی متقابل اقتصادی بین دو کشور را در بلندمدت کاهش خواهد داد و احتمال بروز تقابل بین آنها را تشدید خواهد کرد.

با توجه به تصویری که نمایان شد، دیدگاه نخبگان چینی نسبت به اهداف و سیاست‌های آمریکا شامل این موارد می‌شود: آمریکا، دشمن اصلی چین؛ آمریکا، دشمن هویتی چین؛ آمریکا، رقیب اصلی چین در رهبری نظام بین‌الملل؛ آمریکا، رقیب اصلی اقتصادی و فناورانه چین؛ آمریکا، چالشگر قدرت منطقه‌ای چین. نکته دیگری که در رابطه چین با ایالات متحده نهفته است، به پایان رسیدن فرصت راهبردی^۱ می‌باشد. تصمیم‌گیرنده‌های چینی، محیط خارجی مناسب برای رشد چین را فرصت راهبردی تلقی می‌کردند. ایالات متحده درگیر مشکلات در مناطق دیگر بود و فرصت کافی برای مهار چین نداشت. این وضعیت، فرصت راهبردی برای چین بوجود آورد. اما حالا بسیاری از استراتژیست‌های چینی تأکید می‌کنند که فرصت راهبردی در حال اتمام است و چین تحت فشار بیشتری

1 Strategic opportunity

قرار خواهد گرفت. این وضعیت، محاسبات و رویکردهای پکن را تغییر خواهد داد. هم‌آیندی این مولفه‌ها باعث شده است سیاست خارجی چین در سال‌های اخیر نسبت به آمریکا قاطع‌تر، مقابله‌جویانه‌تر و صریح‌تر باشد؛ در عین حال که تلاش می‌شود این رویارویی و منازعه از کنترل خارج نشود.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارم.

ORCID

Gholamali

<https://orcid.org/0000-0003-0226-1522>

Chegnizadeh

Saeed Shokoohi

<https://orcid.org/0000-0002-7891-7930>

References

- Bieri, M, (2014), *China in the Indian Ocean: Part of a Large Plan*, Zurich: ETH Zurich: Centre for Security Studies.
- Swaine, M., Odell, R., Yuan, L., & Xiangdong, L, (2013), *U.S.-China Security Perceptions Survey: Findings and Implications*. Carnegie Endowment for International Peace.
- Liru, C, (2016), Managing Strategic Competition: Challenges with New Sino-US Relations, *The Chinese Journal of American Studies*(2), 9-12.
- Wei, D, (2017), “The Evolution of US Strategic Logic towards China”, And the ‘Trump Shock’, *International Economy and Politics*, (5).
- Economy, E, (March 6, 2019), “The Problem with Xi’s China Model: Why Its Successes Are Becoming Liabilities”, *Foreign Affairs*, Retrieved on 22/05/2022 from <https://www.foreignaffairs.com/articles/china/2019-03-06/problem-xis-china-model>.

- Ganguly, S, (2003), *India as an Emerging Power*, London: Frank Cass.
- Hayes, J, (2013), *Constructing National Security: United States Relations with India and China* . 224 p, New York: Columbia University Press.
- Kai, H., & Huiyun, F, (2018), “Competition and Sharing of International Leadership Between China and the United States”, *Journal of Strategy and Decision-Making* No. 2, pp.(2), 42-46.
- Kennedy, A, (March/April 2007), “China's Perceptions of U.S. Intentions toward Taiwan: How Hostile a Hegemon?”, *Asian Survey*, 47(2), 268-287.
- Lieberthal, K., & Wang, J, (2012), “John L. Thornton China Center”, Retrieved June 2022, from http://www.brookings.edu/~media/research/files/papers/2012/3/30%20us%20china%20lieberthal/0330_china_li.
- Weidong, L, (2016), “Reducing China-US Strategic Miscalculation: An Institution-Building Perspective”, *Contemporary International Relations*, No. 8.
- Zhengang, M, (2010), “Analysis on US-China Strategic Competition”, *China International Studies*, (6), 30-41.
- Melinda, L, (2022, April 14), “How Beijing Sees Biden”, *Foreign Affairs*.
- Yinhong, S, (2009), “Two Trends in US-China Relations”, *China International Studies*, (3), 3.
- Stockmann, D, (2011), “Race to the Bottom: Media Marketization and Increasing Negativity toward the United States in China”, *Political Communication*, 28(3), 268–290.
- Ru, S, (2012), “The Networking of US Asia Pacific Alliance System and its Prospects”, *China International Studies*, 35 (July-August 2012), 39-50.

- Tang, w., & Darr, B, (2012), “Chinese Nationalism and Its Political and Social Origins”, *Journal of Contemporary China*, 77(21), 811–826.
 - Wenzhao, T, (2009), “The Financial Crisis and Sino-US Relations”, *Peace and Development*(4), 28–30.
 - Mitchell, T, (2016, July 13), “China Struggles to Win Friends over South China Sea”, *Financial Times*, Retrieved 18 June 2022, <https://www.ft.com/content/a9a60f5e-48c6-11e6-8d68-72e9211e86ab>.
 - Waqas, R, (2019), “Nuclearization and Indian Ocean: Opportunities and Challenges”, *Strategic Vision Institute*, , Retrieved June 2022, <https://thesvi.org/svi-in-house-roundtable-discussion-report-20thnovember-2019-nuclearization-of-the-indian-ocean-and-its-implications-on-strategic-stability/>
- Wang, D, (2018, January 20), “After a Year in Office, We Should See Clearly What Sort of Man Trump is”, in Stanzel, A. et.al. (2018). “The Trump Opportunity: Chinese Perceptions of the US Administration”, *European Council on Foreign Relations*. Retrieved June 2022, <http://www.jstor.org/stable/resrep21538>
- Jisi, W, (2018), “The New Era of World Politics”, *International and Strategic Studies Report*, 62, 1-4.
 - Jisi, W, (2005), “A Comparison of U.S. and Chinese Crisis Behavior”, *American Studies Quarterly*, 19(2), 33-44.
 - Yiming, W., & Yinhong, S, (2018, March 24), “The Roots of Trump’s Behaviour: Narcissist Personality and Foreign Policy Preferences”, Retrieved June 2022 from [https:// ecfr. eu/ publication/ china_ analysis_trump_opportunity_chinese_perceptions_us_administration262/](https://ecfr.eu/publication/china_analysis_trump_opportunity_chinese_perceptions_us_administration262/).
 - Jinping, X, (2018, December 19), “Speech at the Celebration of 40th Anniversary of Reform and Opening-Up Conference”, Retrieved June 2022, [http:// www. chinadaily. com. cn/ a/ 201812/ 18/ WS5c 1854a 7a3107d4c3a001612_1.html](http://www.chinadaily.com.cn/a/201812/18/WS5c1854a7a3107d4c3a001612_1.html).

- Jinping, X, (2018), “Appealing for ‘Self-reliance’: Preparing for the Prolonged Trade War with the US”, *Nikkei Business*, Retrieved May 2022, <https://www.nikkei.com/article/DGXMZO35799230W8A920C1FF2000/>
- Liping, X, (2004), “U.S. China Strategy and Its Inherent Contradictions”, *Contemporary Asia-Pacific*, (2), 8-15.
- Xuotong, Y, (2012), “The Shift of Power Centre and the Transformation of International System”, *Contemporary Asia-Pacific*, (6), 4-21.
- Jiwu, Y., Jianjun, Z., & Hongzhou, L, (2017), “Analysis of Trump’s Political Personality Traits and Policy Preferences”, *Modern International Relations*, No. 2.
- Peng, Y, (2014), “China’s New Reforms and the New Type of Sino-US Relations. *Contemporary International Relations*, (11), 5-21.
- Kejin, Z, (2013), “Sino-US Relations in the Post-Financial Crisis Era”, *The Chinese Journal of American Studies*(1), 48.
- Ruihuan, Z., & Wei, L, (2017, March 31), “Trump Economics and US-China Relations”, in Stanzel, A. et.al. (2018). “The Trump Opportunity: Chinese Perceptions of the US Administration”, *European Council on Foreign Relations*. Retrieved June 2022, <http://www.jstor.org/stable/resrep21538>.
- Yongnian, Z, (2018, April 24), “Technological Cold War and the Prelude to the Cold War between China and America”, Retrieved 20 June 2022 from, <https://news.nus.edu.sg/prelude-to-technology-cold-war-and-us-china-cold-war>.
- Fangyin, Z, (2013), “Dual Structure in East Asia and the Future of Regional Order”, *International Economic Review*, (6), 106–117.
- Feng, Z, (2006), “The Power Shift Theory: Hegemonic Realism?”, *International Politics Studies*, (3), 24–42.

- Jervis, R, (1968), "Hypotheses on Misperception", *World Politics*, 20(3), 454-479.
- Jervis, R, (1976), *Perception and Misperception in International Politics*, Princeton: Princeton University Press.
- Levy, J, (1983), "Misperception and the Causes of War: Theoretical Linkages and Analytical Problems", *World Politics*, 36(1), 76- 99.
- Stein, A, (1982), "When Misperception Matters", *World Politics*, 34(4), 505-526.
- White, R, (2004), "Misperception and War", *Peace and Conflict*, 10(4), 399-409.
- Kelly, L, (2022, May 26), Blinken to unveil 'China House' team at State Department to counter Beijing, *The Hill*. Retrieved 18 June 2022, from <https://thehill.com/policy/national-security/3502410-blinken-to-unveil-china-house-team-at-state-department-to-counter-beijing/>
- Jervis, R, (2017), *How Statesmen Think: The Psychology of International Politics*, Princeton University Press.
- Boullenois, C., Zhang, J. J., Hart, M., Johnson, B., Wang, & Earl, (20 June 2018), *The Trump Opportunity: Chinese Perceptions of the US Administration*, European Council of Foreign Relations.
- Sinkkonen, E., & Elovainio, M, (2020), "Chinese Perceptions of Threats from the United States and Japan", *Political Psychology*, 41(2), 265-282.
- Johnston, A., & Shen, M, (2015), *Perception and Misperception in American and Chinese Views of the Other*, Carnegie Endowment for International Peace.
- Chen, J, (2021), "Urban Chinese Perceptions of Threats from the United States and Japan", *Public Opinion Quarterly*, 65(2), 254-266.

- Angang, H., Wang, H., & Xie, Y, (2017), “The Strategic Logic of Strengthening the Nation and the Military”, *Journal of Tsinghua University: Philosophy and Social Sciences*, (5).
- Xiaotong, Z, (2013), “Sino-US Economic Relations: Managing Competitive Interdependence”, *China International Studies*, (1), 123–5.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

استناد به این مقاله: چگنی‌زاده، غلامعلی، شکوهی، سعید. (۱۴۰۲)، «تحلیل برداشت‌های چینی از نیت و سیاست‌های امریکا»، پژوهش‌های راهبردی سیاست، ۱۲(۴۵)، ۲۴۱-۲۸۴. doi: 10.22054/QPSS.2022.70144.3111

Quarterly of Political Strategic Studies is licensed under a Creative Commons Attribution-Non Commercial 4.0 International License